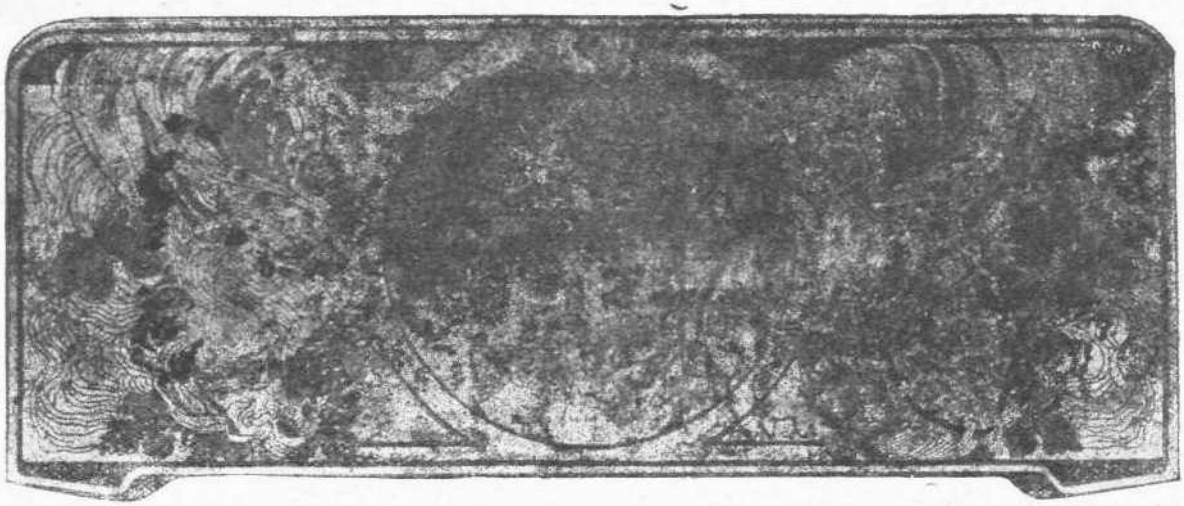

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΒ'.
ΤΕΥΧΟΣ 259—260—261
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ—ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ—ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1922

ΑΘΗΝΑΙ

Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ"

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ἐτησία δραχμαὶ 20.
ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ δραχμαὶ 2.
ΓΡΑΦΕΙΑ 'Οδὸς Χαριλάου Τρικούπη ἀριθ. 22α

ΤΕΥΧΟΣ 259—260—261

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ—ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1922

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ σήμαντρο, διήγημα ὑπὸ Χ. Χρηστοβασίλη.
Καλαμιὰ στὸν κάμπο, πεζὸν ποίημα, ὑπὸ 'Αμαράντου.
Αἱ τρεῖς φίλαι, ὑπὸ Λ. Τολστόη.
Αἱ ταφαὶ τῶν Θρακῶν, ὑπὸ Ν. Ι. Γιανοπούλου.
'Αντίλαλοι.
Λίγες γραμμές, ὑπὸ Δίκ.
Σπίθες καὶ τέφρες, ποιήματα ὑπὸ 'Αθηνᾶς Ταρσούλη.
Σημειώσεις, ὑπὸ Δάφνιδος.
Τὰ εἰσοδήματα τῶν διανοουμένων.
Στίχοι ἀνάξιοι, ὑπὸ 'Αθηνᾶς Γερμανοῦ.
Τὸ τραγοῦδι τῶν πουλιῶν, ὑπὸ Βικτωρίας Πρατάνου.
Λαϊκαὶ συναυλίαι ὑπὸ Κ.
Τὰ 'Ελλ. γράμματα ἐν 'Ιταλίᾳ.
Λεονάρδος Δὰ Βίντση, μετάφρασις Μ. Γιανοπούλου.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Καίτη Πρωτοπαπᾶ.

Οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομὴν τῆς «Πινακοθήκης» τοῦ λήξαντος ἢ τοῦ τρέχοντος ἔτους παρακαλοῦνται ὅπως ἀποστείλωσιν αὐτὴν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν ἐν 'Αθήναις διεύθυνσιν. 'Υπενθυμίζομεν ὅτι ἡ ἐτησία συνδρομὴ εἶνε δρ. εἴκοσι, ἡ δὲ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶνε φρ. χρυσᾶ εἴκοσι καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει πληρωθῇ εἰς 'Αθήνας. Εἰς τοὺς καθυστεροῦντας θὰ διακοπῇ ὁριστικῶς ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου ἐὰν μετὰ τὴν λῆψιν τοῦ παρόντος τεύχους δὲν ἀποστείλωσι τὴν συνδρομήν των.

Ἡ «Πινακοθήκη» ἐν Παρισίοις πωλεῖται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον 11 rue de l'Odeon.

Τόμοι παλαιοὶ τῆς «Πινακοθήκης» πωλοῦνται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Ζηκάκη, ὁδὸς Πεσμαζόγλου.

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Μεταφραστῇ. — Αἱ σκέψεις ἃς ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος εἶνε τοῦ 'Ακαδημαϊκοῦ Μπορντὼ καὶ οὐχί, ὡς ἐκ παριδρομῆς ἐγράφη, τοῦ Μπουρντών.

Συνδρομητῇ. — Εἰς τὰς εἰκόνας εἴμεθα φειδωλοὶ ἐξ ἀνάγκης. Κλισὲ τὸ ὁποῖον ἐπληρώναμεν ἄλλοτε 5 δρ. σήμερον στοιχίζει περίπου 50.

'Ενημέρῳ. — Νὰ μὴ ἐκπλήττεσθε. Εἰς τὴν «Καθημερινὴν» πρὸ ἡμερῶν ἐδημοσιεύθη βιβλιοκρισία διὰ βιβλίον ἐκδοθὲν πρό... δεκαετίας.

Φύλῳ — Τὰ ἀπανθίσματα ἀντιγράφονται ἐπὶ λέξει ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικά. Μερικὰ εἶνε τόσον ἀπίστευτα, ὥστε δικαίως ἐρωτᾶτε ἂν εἶνε πραγματικά. Ἄλλως τε νομίζετε ὅτι εἶνε εὔκολον νὰ διαπραχθοῦν ἔστω καὶ ἐκ προμελέτης τοσοῦτον κωμικαὶ γλωσσικαὶ «παρακρούσεις» ὅπως ἔλεγεν ὁ μακαρίτης Σκυλίτσης ἢ τόσον χονδροειδεῖς ἱστορικαὶ ἀνακρίβειαι;

Ν. Χ. Τὸ Χριστουγενιάτικο τεῦχος τῆς Illustration στοιχίζει ***μόνον*** 80 δραχμάς! Ἐν φύλλον τῆς Matin δρ. 2 1)2.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
«ΔΙΟΝΥΣΙΑ»
Πλατεῖα Συντάγματος—Ἔργα μεγάλου ἐνδιαφέροντος, διάσημοι πρωταγωνίστριαι.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
«IDEAL»
Λεωφόρος Πανεπιστημίου
Καλλιτεχνικαὶ ταινίαι—Ἐκλεκτὴ ὀρχήστρα.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
'Ιδρυθεῖσα τῷ 1841

Μετοχικὸν κεφάλαιον δρ. 20.000.000
'Αποθεματικὸν . . » 13.000.000

Ἔκδοσις τραπεζιτικῶν γραμματίων.—Προεξοφλήσεις. — Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρηματογράφων καὶ ἐμπορευμάτων. — Δάνεια ἐνυπόθηκα —Δάνεια πρὸς νομικὰ πρόσωπα καὶ γεωργούς —'Αγορὰ καὶ πώλησις συναλλάγματος. Πιστωτικαὶ ἐπιστολαί. — Καταθέσεις ἐν ὄψει καὶ εἰς ἀνοικτὸν λ)σμόν.— Καταθέσεις ἔντοκοι. Ταμιευτήριον.—Ταμεῖον τίτλων πρὸς φύλαξιν.

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ
Μέχρι 5,000 Τόκος 4 ο)ο
(ἀφορολόγητον)

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ
Μέχρι 10,000 Τόκος 4 ο)ο

Ἐπιτρέπεται ἡ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ κατάθεσις (ἤτοι Δραχ. 15,000) εἰς τὰ δύο Ταμιευτήρια

ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΡΟ

'Από τὰ «Διηγήματα τοῦ χωριοῦ μου»

ΕΙΝΑΙ τώρα χρόνια πολλά, ποῦ δὲν ἔχει ἐφημέριο τὸ Μικρὸ Χωριό, ἀφ' ὄντας πέθανε ὁ ἄρχοντάς του καὶ ρήμαξε τὸ μοναδικὸ ἀρχοντιτό του. 'Από τότες, οἱ Μικροχωρίτες στὴν χάση καὶ στὴν πιάση ἐκκλησιάζονται καὶ μεταλαβαίνουν σὲ ξένα χωριά.

Ὅταν ζοῦσε ὁ Ἄρχοντάς τους, εἶταν καλὰ οἱ Μικροχωρῖτες, ἂν καὶ δὲν τὸ καταλάβαιναν, κι' εὐτυχοῦσαν, διότι καὶ τοὺς προστάτευε παντοῦ ἐκεῖνος, καὶ τὰ βάρη τους ἀναδέχονταν, κι' ὅσοι Τοῦρκοι διάβαιναν ἀπὸ τὸ χωριό τους, εἴτε γιὰ δοσίματα, εἴτε γι' ἀνακρίσες, εἴτε γιὰ καταδίωξη τῆς λῃστείας, ὅλοι αὐτοὶ ἔτρωγαν κι' ἔπιναν στὸ 'Αρχοντικὸ καὶ κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ τοὺς πειράξῃ, γιατὶ εἶχε δόντι ὁ Ἄρχοντάς τους καὶ μιλοῦσε στὰ Γιάννινα μὲ μπέηδες καὶ πασιάδες κι ὁποιος Τοῦρκος τυχὸν παρεκτρέπονταν στὸ Μικρὸ Χωριό, εὕρισκε τὸν διάβολό του στὰ Γιάννινα.

Κοντολογιά, ὁ Ἄρχοντας εἶταν ἡ ἐπίγειος θεὸς τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ, κι ἀφ' ὄντας πέθανε ἐκεῖνος, ὠρφάνεψαν οἱ Μικροχωρῖτες! 'Από τότε, ἐρχόμενοι οἱ Τοῦρκοι στὸ χωριό, σφάζουν κόττες, ἀρνιά, κατσίκια, κριάρια, τραγιά, πίνουν ὅσο κρασὶ καὶ ρακὶ βροῦν, ἁρπάζουν ὅ,τι ἀπαντήσουν, δέρουν ὅποιον δείξῃ τὸν μικρότερον κακοφανισμὸ καὶ φεύγουν, ἀφοῦ κουραστοῦν, τρώγοντας, πίνοντας κι ἁρπάζοντας, ὅπως καὶ σ' ὅλα τ' ἄλλα χωριά.

Τί κακὸ εἶναι νὰ εἶναι μικρὸ τὸ χωριό! Δὲν θέλω νὰ πῶ ὅτι τὰ μεγάλα χωριὰ δὲν πάσχουνε ἀπὸ τὴν Τουρκιά, ἀλλ' ὅπως κι' ἂν εἶναι, δὲν χωράει ἀνάθεμα στοὺς πολλούς, ὅπως λέγει ὁ λόγος, κι' ὅσο εἶναι μεγάλο τὸ χωριό, τόσο κι' ἡ ἀντίστασιν μεγαλύτερη, τόσο κι' ἡ δύναμη τῆς δημογεροντίας δυνατώτερη.

Ὅπως εἶναι τώρα τὰ πράγματα, τὸ καϋμένο τὸ Μικρὸ Χωριὸ πάσχει πολὺ ἀπὸ τὴν Τουρκιά, φτώχυνε καὶ δὲν εἶναι ἱκανὸ οὔτε τὸν παπᾶ νὰ πληρώσῃ γιὰ νἄρχεται ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ νὰ λειτουργάῃ. Θυμοῦνται τώρα οἱ Μικροχωρῖτες τὰ χρόνια ποῦ ζοῦσε ὁ Ἄρχοντας, — Θεὸς σχωρέσ'τον! — τὴν εὐτυχία ποὺ εἶχαν τότε, καὶ θλίβονται καὶ μετανοιάνουν γιὰ τὴν ἄπειθη διαγωγή τους, πῶδειχναν συχνὰ πρὸς τὸν ἄρχοντά τους, ἄλλ' ἄρα-μάρα!

Γιὰ τὲς κοινὲς Κυριακὲς καὶ τὲς κοινὲς γιορτὲς οὔτε λόγος νὰ γίνεται γιὰ παπᾶ καὶ λειτουργιές στὸ Μικρὸ Χωριό, ἀλλὰ γιὰ τῆς δεσποτικὲς Κυριακὲς σὰν τὲς 'Απόκριες, σὰν τῶν Βαγιῶν, σὰν τὴν Πεντηκοστή, καὶ σὰν τῶν Ἅγιων Πάντων, καὶ τὲς δεσποτικὲς γιορτές, σὰν τὰ Χριστούγεννα, σὰν τοῦ Ἅ: Βασιλειοῦ, τῶν Φώτων, σὰν τῆς Παπαντῆς, τοῦ Βαγγελισμοῦ, τὰ Ψυχοσάββατα, τ' Αἱ Γεωργιοῦ, τ' 'Αναληψιοῦ, τῶν Ἁϊ-'Αποστόλων τ' Ἁϊ-'Ηλιῶς, τῆς Ἁϊ-Σωτείρας, τῆς Παναγιᾶς τοῦ Δεκαπενταύγουστου, τοῦ Σταυροῦ, τοῦ Αἱ-Δημητριοῦ, τῶν Ταξιαρχῶν, τῆς 'Αποσπορίτισσας, Αἱ Νικολάου, καὶ τὴν Μεγάλη 'Εβδομάδα, βρίσκεται σὲ μεγάλη θλίψη τὸ Μικρὸ Χωριό, κι ἀκούει τὲς καμπάνες καὶ τὰ σήμαντρα τῶν ἄλλων χωριῶν, ποῦναι γύρα του, καὶ μαραίνεται καὶ καταριέται τὴν τύχη του καὶ τὴν ὥρα, ποὺ ρήμαξε τὸ 'Αρχοντικό του καὶ λέγει:

—Θεὸς σχωρέσοι τὸν μακαρίτη τὸν Ἄρχοντα! Ξεχριστιανέψαμε, ἀφ' ὄντας πέθανε ἐκεῖνος!

Ἂν καὶ συνήθισαν τώρα τόσα χρόνια οἱ Μικροχωρῖτες στὴν ἀνεκκλησιὰ καὶ στὴν ἀλειτουργιά, καὶ δὲν κιστάνονται πολὺ τὴν ἀνάγκη γιὰ ὅλες αὐτὲς τὲς ἄλλες μεγάλες γιορτές, ὅμως γιὰ τὰ Χριστούγεννα, τὰ Φῶτα, τὰ Ψυχοσάββατα, τὴν Μεγάλη Πέφτη, τὴν Μεγάλη Παρασκευή, τὴν Μεγάλη Πασκαλιά, τῆς Πεντηκοστῆς, ποὺ γυρίζουν οἱ ψυχὲς στὸν Ἅδη καὶ τῆς Παναγιᾶς τοῦ Δεκαπενταύγουστου, γι' αὐτὲς τὲς ὀχτὼ γιορτὲς προπάντων στενοχωριοῦνται πολύ, καὶ ἢ βρίσκουν κἀνέναν περίσσιον παπᾶ πουθενὰ καὶ λειτουργιοῦνται στὸ χωριό τους, ἢ σκορπίζονται στὰ ξένα ὁλόγυρα χωριὰ τὴν νύκτα γιὰ νὰ ἐκκλησιαστοῦν καὶ νὰ μεταλάβουν.

'Αλλὰ καὶ τοῦτο, γιατὶ τὰ Χριστούγενα ἔρχονται ἀπάνω στὴν καρδιὰ τοῦ χειμωνιοῦ, εἶναι πολὺ δύσκολο, ἐπειδὴ ἡ λειτουργία γένεται τὴν νύχτα, καὶ προσπαθοῦν πάντα οἱ

Μικροχωρίτες νἄχουν αὐτὴν τὴν ἡμέρα παπᾶ, γιὰ νὰ μὴν ἀναγκάζωνται νὰ πηγαίνουν νύχτα σὲ ξένο χωριό, μέσα στὲς λάσπες, στοὺς λάκκους, καὶ στὰ κρύα.

Τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1910 πρωΐ-πρωΐ δυὸ κουτσοπροεστοὶ τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ, ὁ Τασιούλας ὁ Σπανός, κι' ὁ Παναγιώτης τῆς Κολιοῦς, κουβέντιαζαν σὲ ποιὸ χωριὸ νὰ στείλουν γιὰ παπᾶ.

— Στὰ Κούρεντα εἶναι δυὸ παπάδες ....., νἄρχονταν ὁ Παπᾶ Σγούρας!

— Ναί, ἀλλὰ δὲν περνοῦν τὰ ποτάμια. Γιὰ καλοκαίρι πέρασες τὴν καρδιὰ τοῦ χειμωνιοῦ;.

— Τότε, νὰ καλέσωμε ἕναν παπᾶ τῆς Τσερκοβίστας ἢ τῆς Κρετσούνιστας, ποὺ νὰ μπορεῖ νἄρθῃ. Ὁ Παπᾶ Δημήτρης, ὁ Πασχίδης ἀπὸ τὴν Κρετσούνιστα, ποὺ μποροῦσε νἄρθῃ, πάνσε στὴν Ἀθήνα μὲ τὸ παιδί του, ποὺ ἔπαθε ἀπὸ τὰ δυὸ τὰ μάτια καὶ δὲν γλέπει καθόλου.

Τέλος, ἀναφέροντας ὅλα τὰ χωριά, ποὺ εἶχαν περίσσιους παπάδες, ἀποφάσισαν νὰ στείλουν τὸν Κώστα τὸν Στάχτιαρη γύρα στὰ χωριά, κι' ὅπου εὕρισκε παπᾶ εὔκαιρον, νὰ τὸν συμφωνήσῃ καὶ νὰ τὸν φέρῃ.

— Καὶ πόσα λὲς νὰ τοῦ δώσωμε τοῦ Παπᾶ;

Ρώτησε ὁ Παναγιώτης τῆς Κολιοῦς τὸν Σπανό.

— Πόσα νὰ τοῦ δώσωμε; (Ἀντιλογίστηκε ἐκεῖνος) ὅσα ὅσα! Μιὰ μέρα εἶν' αὐτή! Τὸ πολὺ πολύ, τοῦ δίνομε κάθε σπίτι ἀπὸ μιὰ κόττα καὶ πεντέξη αὐγὰ καὶ ὥρα του καλή. Ἀλλὰ νἄναι κἄνας παπᾶς τῆς προκοπῆς.

— Τί λὲς αὐτοῦ; (Τοῦ ἀντιλογήθηκε κι' ὁ Παναγιώτης τῆς Κολιοῦς) εἴμεστε γιὰ διάλεγμα; Μωρὲ Παπᾶς νἄναι κι' ἂς εἶναι κι' ἀπὸ πλάτανο!

Ὁ Παναγιώτης ἀνάλαβε νὰ στείλῃ τὸν Κώστα τὸν Στάχτιαρη πλαϊνὰ στὰ χωριά, κι' ὁ Τασιούλας γύρισε τὸ χωριὸ κι' εἶπε ὁλωνῶν:

— Αὔριο θἄχωμε παπᾶ καὶ λειτουργιὰ στὴν ἐκκλησιά μας καὶ νὰ κάνῃ ὁ καθένας τὴν ἑτοιμασία του .....

Τὸ χωριὸ εὐχαριστήθηκε ὅτι ἡ Δημογεροντία του φρόντισε γιὰ παπᾶ καὶ δὲν θ' ἀναγκάζονταν, ἄλλοι νὰ ἐκκλησιαστοῦν σὲ ξένα χωριὰ κι' ἄλλοι νὰ μὴν ἐκκλησιαστοῦν καθόλου καὶ νὰ μὴν ἀκούσουν τὸ χαρμόσυνο καὶ κοσμοσωτήριο: «*Χριστὸς γεννᾶται*».

Ἡ ἡμέρα εἶταν κακὴ ἀπὸ τὸ πρωΐ, ἀλλὰ κατὰ τὸ δειλινὸ ἄρχισε σωστὴ κοσμοχαλασιά. Οἱ πιστικοὶ ἔμασαν πρὶν τὴν ὥρα τὰ κοπάδια τους ἀπὸ τὸ λιβάδι καὶ τὰ μάντρωσαν, τὰ ποτάμια ἄρχισαν νὰ βουΐζουν δυνατώτερα καὶ φοβερώτερα, τὰ κουτσολάκκια εἶχαν γιγαντέψει καὶ γείνει ἀδιάβατα, ἔτρεξαν κατσουλωμένοι νὰ τρυπώσουν στὸ χωριὸ ὅσοι δούλευαν, ἔξω ἄφησαν τὴν βοσκὴ τὰ γελάδια καὶ κάθε ἄλλο ζωντανὸ ζῷο κι' ἤρθαν στὰ παχνιά τους καὶ στὲς καλύβες τους, ἢ μουγκρίζοντας, ἢ χλιμιτρῶντας ἢ βελάζοντας, καὶ τὰ σπίτια φεγγοβόλησαν ἀπὸ τὸ πρόωρο σκοτείνιασμα, ἂν κι' ὁ Ἥλιος δὲν εἶχε ἀκόμα βασιλέψει.

Νύχτωσε, ἦρθε τὸ δεῖπνο, τὸ Μικρὸ Χωριὸ ἔγειρε νὰ κοιμηθῇ κι' ὁ ἀγριόκαιρος θύμονε καὶ μάνιονε, οἱ Μικροχωρῖτες μούλωσαν μέσα στὲς τσέργες τους καὶ σὲ κάθε λογῆς στρώματα καὶ σκεπάσματα, κι' ἡ φωτιὰ τοῦ κάθε σπιτιοῦ ἔκαιε - ἔκαιε ἀκατάπαυστα, γιὰ νὰ μὴν ἔχουν ἀνάκρα οἱ καλλικάντζαροι καὶ κάθε εἶδος δαιμονικὰ καὶ ἡσκιώματα νὰ μποῦν μέσα καὶ νὰ βλάψουν τὸν κόσμο.

Ἂν ὁ Κώστας ὁ Στάχτιαρης ἔφερνε παπᾶ καλὰ θὰ ἐκκλησιάζονταν στὴν ἐκκλησιά τους οἱ καϋμένοι οἱ Μικροχωρῖτες, ἀλλ' ἂν δὲν ἔφερνε; Πῶς θἄβγαιναν μὲ τέτοιον καιρὸ γιὰ νὰ πᾶν σὲ ξένο χωριὸ νὰ λειτουργηθοῦν;

Ἤρθαν καὶ πέρασαν τὰ μεσάνυχτα κι' ὁ καιρὸς ὅλο καὶ στὸ χείρ-χειρότερο πήγαινε. Ἔπαψε μὲν ἡ βροχή, ἀλλ' εἶχε σηκωθῇ ἕνας λυσσιάρης βοριᾶς, ποὺ ἀπὸ τὸ θυμό του, ξεσκέπαζε μαντριά, καλύβες, σπίτια καὶ ξερρίζονε δέντρα.

Ἀπάνω στὴ μανία καὶ στὸ μούγκρισμα τοῦ Βοριᾶ, ποῦ νόμιζε κάνεις ὅτι θὰ χαλοῦσε ἡ Πλάση, ἄρχισε νὰ λαλάῃ τὸ σήμαντρο τῆς ἐκκλησιᾶς! Ὥστε ἦρθε ὁ Κώστας ὁ Στάχτιαρης μὲ τὸν παπᾶ! Δόξα σοι ὁ Θεός! Εἶχε πέντε μῆνες, ἀπὸ τῆς Παναγιᾶς τοῦ Δεκαπενταύγουστου νὰ λειτουργηθῇ τὸ καϋμένο τ' ἀπάπαδο χωριό!

Μέσα στὸ μανιωμένο μούγκρισμα τοῦ Βοριᾶ, ἀκούονταν ἥμερη-ἥμερη ἡ φωνὴ τοῦ σήμαντρου, σὰν γλυκειὰ ἐλπίδα παρηγοριᾶς, σὰν τὴν ἐμφάνισῃ τοῦ χιονάτου περιστεριοῦ, πῶρχονταν ν' ἀναγγείλῃ στὸν Νῶε, καὶ μὲ τὸ κλωνάρι τῆς ἐλιᾶς στὸ στόμα, ὅτι ἄρχισε νὰ παύῃ ὁ Κατακλυσμός. Ξύπνισε γλήγορα τὸ χωριὸ κι' ὁ ἕνας γείτονας φώναζε χαρούμενος στὸν ἄλλον κι' ὁ ἄλλος στὸν ἄλλο.

— Ἔ! ὠρέ! Ξυπνᾶτε! Ἤρθε ὁ Παπᾶς! Δὲν ἀκοῦτε τὸ σήμαντρο;

Λαλοῦσε τὸ σήμαντρο, λαλοῦσε καὶ τὰ λαλήματα του ἔρχονταν πότε πυκνὰ-πυκνὰ καὶ πότε ἀριὰ-ἀριὰ καὶ πότε ἀποσώπαιναν, ἐνῷ ὁ Βοριᾶς, θεὸς ὠργισμένος, προσπαθοῦσε νὰ ξεριζώσῃ τὰ δέντρα, νὰ ξεθεμελιώσῃ τὸ χωριό.

Μιὰ γριά, ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ προμαντεύουν ὅλα τὰ κακά, ἀκούστηκε νὰ λέγῃ μὲς στὴν ἀνεμοσουριὰ καὶ στὴν ἀνεμοζάλη:

—Θὰ μᾶς χαλάσῃ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὲς ἁμαρτίες μας! Ποῦ ἀκούστηκε χωριὸ στὸν κόσμο νὰ λειτουργιέται μόνο δυὸ-τρεῖς φορὲς τὸ χρόνο; Ποῦ ἀκούστηκε χωριὸ χωρὶς παπᾶ, λειτουργιὰ καὶ μεταλαβιά;

Τέλος, σὲ μισὴ ὥρα ἀπάνω-κάτω ὅλο τὸ χωριὸ βρέθηκε στὸν δρόμο, ξεκινῶντας χαρούμενο γιὰ τὴν ἐκκλησιά. Ἡ νύχτα εἶταν ἄγρια, φοβερή, ἀνεμοδαρμένη καὶ μαύρη σὰν τὴν πίσσα. Ἐξὸν ἐκεῖνοι, ποῦ κρατοῦσαν κηριὰ ἢ πρόσφορα, ἢ ὅτι ἄλλο χρήσιμο γιὰ τὴν λειτουργιά, ὅλοι οἱ ἄλλοι, ἄντρες, γυναῖκες κρατοῦσαν ὁ καθένας στὰ χέρια τους ἀπὸ ἕνα χοντρὸ δαυλὶ ἀναμμένο, καὶ γιὰ νὰ βλέπουν λίγο στὸν δρόμο καὶ νὰ φκιάσουν φωτιὰ στὸ χαγιάτι τῆς ἐκκλησιᾶς γιὰ νὰ μὴν ξυλιάσῃ ὁ κόσμος ἀπὸ τὸ κρύο.

Ἔτσι πηγαίνοντας ἡ συνοδεία βρέθηκε σὲ λίγο μπροστὰ στὴν ἐκκλησιά. Τὸ σήμαντρο ἐξακολουθοῦσε νὰ λαλάῃ πότε γλήγορα – γλήγορα καὶ πότε ἀργὰ-ἀργά. Φωνάζουν:

— Κώστα! Κώστα!

— Παπᾶ! Παπᾶ!

Ἀλλ' οὔτε Κώστας, οὔτε παπᾶς ἀπολογιῶνταν, οὔτε ἡ ἐκκλησιὰ φώτιζε.

Ξαναφωνάζουν καὶ ματαξαναφωνάζουν, ἀλλ' οὔτε φωνή, οὔτε ἀντιλογιά! Κι' ὅμως λαλοῦσε τὸ σήμαντρο!

Ζυγόνουν πρὸς τὸ δέντρο, ποὺ εἶταν κρεμασμένο τὸ σήμαντρο, σμίγουν τὲς ἀναμμένες ἄκρες τῶν δαυλιῶν, ποῦ ἔβγαλαν μιὰ μεγάλη φλόγα ἀπὸ τὸ δυνατὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου, κι' εἶδαν τὸ σήμαντρο νὰ λαλάῃ μόνο του ἀπὸ τὸν δυνατὸν ἀγέρα, ποῦ τὸ χτυποῦσε πότε ἀπὸ τὴν μιὰ ἄκρα καὶ πότε ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀπάνω στὸν χοντρὸν κορμὸ τοῦ δέντρου καὶ μὲ τὴν μεγάλη ὁρμήν, ποῦ χτυποῦσαν οἱ ἄκρες τοῦ σήμαντρου, λαλοῦσαν, σὰν νὰ τὲς χτυποῦσε ἄνθρωπος μὲ τὸ σημαντρόσφυρο! Ἀλλ' ὁ κόσμος τὸ θεώρησε ὡς θαῦμα θεϊκῆς δύναμης κι' ὄχι ὅτι συντελοῦσε ὁ ἄνεμος, ὥστε νὰ λαλάῃ τὸ σήμαντρο μοναχό του!

Δὲν περιγράφεται ἡ λύπη τοῦ χωριοῦ, ποῦ θἄκανε τὰ Χριστούγεννα, χωρὶς νὰ ἐκκλησιαστῇ χρονιάρα μέρα! Δὲν ἤξεραν τί τὰ κάνουν οἱ καϋμένοι οἱ Μικροχωρῖτες... Νὰ γυρίσουν πίσω; Κακό! Νὰ μποῦν στὴν ἐκκλησιά; Ποῦ παπᾶς! Νὰ τραβήξουν σὲ ξένο χωριό; Δύσκολο κι αὐτὸ μ' ἐκείνην τὴν ἀγριοκαιριά. Κι' ἐνῷ στέκονταν ἔτσι δίβουλοι, ἕνα φανάρι φανίστηκε ἐρχόμενο ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, σὰν ζωντανὸ ἀστέρι, ποῦχε πέσει στὴν γῆ καὶ περπατοῦσε. Εἶταν ὁ καϋμένος ὁ Κώστας ὁ Στάχτιαρης, ποῦ ἔφερνε τὸν παπᾶ!

Χαρὲς κι' ἀγαλλίασες τὸ χωριό. Ἡ πρωτόγρια τοῦ χωριοῦ ἔβγαλε τὸ κλειδὶ κι' ἄνοιξε τὴ θύρα τῆς ἐκκλησιᾶς, μερικοὶ ἔμασαν ὅλα τὰ ἀναμμένα δαυλιὰ νὰ κάνουν φωτιὰ στὸ χαγιάτι κι' ἄλλοι μπῆκαν στὴν ἐκκλησιὰ κι' ἄρχισαν ν' ἀνάφτουν τὰ κηριὰ καὶ τὰ καντήλια κι' ὁ Παπᾶς ἄρχισε τὸ ἱερό του ἔργο μὲ τό:

«Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν Οἶκόν σου, Κύριε..»

Κι' ἔτσι τὸ Μικρὸ Χωριὸ ἐκκλησιάστηκε τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων καὶ δὲν ἔμεινε ἀλειτούργητο.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΚΑΛΑΜΙΑ ΣΤΟ ΚΑΜΠΟ

I

Μοῦ εἶπες:—«Καλὴ ἀντάμωσι, ὤμορφό μου ταῖρι!»

Καὶ ἔφυγες. Ποιὸς ξέρει, πότε τάχα θὰ γυρίσῃς. Μὰ καὶ ἂν θὰ ξαναγυρίσῃς πειὰ ποτέ, ποιὸς ξέρει!

Ἔφυγες, καὶ τῆς καρδιᾶς μου νοιώθω νὰ λιγοστεύουν οἱ παλμοί. Τὸν νοῦ μου σύννεφα νὰ περικυκλώνουν πένθους.

II

Σιὸν κάμπο, τὸν ἔρημο, ὑψώνεται μιὰ καλαμιά. Ψιλή, λυγερή, ὤμορφη εἶνε, μὰ δὲν ἔχει κοντά της στάλα νεροῦ. Καὶ τὴν δέρνουν ἀλύπητα οἱ ἄνεμοι καὶ λυγίζεται καὶ βογκᾷ.

III

Ἔφυγες...

Πέρασαν ἑβδομάδες, μῆνες, χρόνια.

Μοῦ εἶπες φεύγοντας: Ὡραῖο ταῖρι σου!»

Ὡραία εἶνε καὶ κομψὴ καὶ χαριτωμένη καὶ ἡ καλαμιά, μὰ τί τὸ ὄφελος σὰν λείπει τὸ ποτάμι;

Ἔφυγες! Μὰ ἄδικα τὸ ταῖρι σου σὲ προσμένω, ἔρημη, σὰν καλαμιὰ στὸν κάμπο...

ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΦΙΛΑΙ

Ἕνας ἄνθρωπος εἶχε τρεῖς φίλας. Τὴν Περιουσίαν του, τὴν Γυναῖκα του καὶ τὴν Ἀγαθοεργίαν του.

Ὅταν ἐπρόκειτο ν' ἀποθάνῃ, ἐκάλεσε καὶ τὰς τρεῖς διὰ νὰ τὰς ἀποχαιρετήσῃ.

Καὶ λέγει εἰς τὴν Περιουσίαν.

— Σὲ ἀποχαιρετῶ... Πεθαίνω.

Ἐκείνη ἀπήντησε:—Κ' ἐγὼ σὲ ἀποχαιρετῶ. Ἅμα πεθάνῃς, θὰ ἀνάψω ἕνα κερὶ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς σου.

Ἦλθε ἡ Γυναῖκα του, ἡ ὁποία τοῦ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ τὸν συνοδεύσῃ μέχρι τάφου.

Ὅταν προσῆλθεν ἡ Ἀγαθοεργία, τῆς εἶπε:

— Πεθαίνω. Σ' ἀποχαιρετῶ.

— Μὴ μοῦ λέγῃς τὸ τελευταῖον χαῖρε! Δὲν θὰ χωρισθῶ ἀπὸ σένα. Ἐὰν ζήσῃς, θὰ ζήσω· ἐὰν ἀποθάνῃς, θὰ σὲ ἀκολουθήσω.

Ὁ ἄνθρωπος ἀπέθανε. Ἡ περιουσία τοῦ προσέφερε ἕνα κερί. Ἡ γυναῖκα του τὸν συνώδευσε μέχρι τάφου. Ἡ ἀγαθοεργία τὸν ἠκολούθησεν ὅπως ἐν τῇ ζωῇ καὶ πέραν τοῦ τάφου.

(Κατὰ τὸν Τολστόη)

ΑΙ ΤΑΦΑΙ ΤΩΝ ΘΡΑΚΩΝ

Ὁ Ἡρόδοτος (Ε', 4-6) ἀφηγούμενος περὶ τῶν ἐπικηδείων ἐθίμων καὶ ταφῶν τῶν Θρᾳκῶν λέγει ὅτι ἐκ τούτων οἱ Τραυσοὶ κατὰ μὲν τἆλλα πάντα ἐπιτελοῦσιν ἀπαραλλάκτως, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι Θρᾷκες· κατὰ δὲ τὴν γέννησιν καὶ ἀποβίωσιν αὐτῶν ποιοῦσι τάδε· κατὰ μὲν τὴν γέννησιν τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκεῖοι καθήμενοι περὶς ὁλοφύρονται «ὅσα μιν δεῖ ἐπεί τε ἐγένετο ἀναπλῆσαι κακά, ἀνηγεόμενοι τὰ ἀνθρωπήϊα πάντα πάθεα, τὸν δὲ ἀποβιώσαντα κρύπτουσιν ἐν γῇ παίζοντες καὶ εὐχαριστούμενοι, ἐπιλέγοντες, ὅσων κακῶν ἐξαπαλλαχθεὶς ἐστι ἐν πάσῃ εὐδαιμονίᾳ».

Οἱ δὲ κατοικοῦντες ὑπεράνω τῶν Κρηστωναίων ποιοῦσι τάδε· ἕκαστος αὐτῶν ἔχει γυναῖκας πολλάς· ὁπόταν λοιπὸν ἀποθάνῃ τις ἐξ' αὐτῶν, κρίσις γίνεται μεγάλη τῶν γυναικῶν καὶ φίλων περὶ τοῦ τὶς ἐξ αὐτῶν ἠγαπᾶτο περισσότερον ὑπὸ τοῦ ἀνδρός· ἐκείνη δ' ἥτις ἤθελε κριθῇ καὶ τιμηθῇ ἐγκωμιασθεῖσα ὑπό τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν σφάζεται εἰς τὸν τάφον ὑπὸ τοῦ οἰκειοτάτου αὐτῆς καὶ συνθάπτεται τῷ ἀνδρί· «αἱ δὲ ἄλλαι συμφορὴν μεγάλην ποιοῦνται· ὄνειδος γάρ σφι τοῦτο γίγνεται». (Ἡρόδ. Ε', 8—9).

Καθ' ἡμέρας ὡρισμένας τοῦ ἔτους οἱ Θρᾷκες συνείθιζον νὰ ἐσθίωσι καὶ νὰ εὐωχῶνται. παρὰ τοὺς τάφους τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων αὐτῶν ἐλαυνόμενοι εἰς τοῦτο ἐκ τῆς ἰδέας τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Τοῦτο διηγεῖται καὶ ὁ Ἡρόδοτος λέγων· «Ταφαὶ δὲ τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτῶν εἰσιν αἵδε· τρεῖς μὲν ἡμέρας προτιθεῖσι τὸν νεκρὸν καὶ παντοῖα σφάζαντες ἱερήϊα εὐωχέονται, προκλαύσαντες πρῶτον· ἔπειτεν δὲ θάπτουσι κατακαύσαντες ἢ ἄλλως γῇ κρύψαντες, χῶμα δὲ χέαντες ἀγῶνα τιθεῖσι παντοῖον, ἐν τῷ τὰ μέγιστα ἄεθλα τίθεται κατὰ λόγον μονομαχίης».

Καὶ ὁ Ξενοφῶν παρὰ Ὀδρυσῶν ἀφηγεῖται περὶ τῆς ταφῆς πολεμιστῶν τινων, αὐτῶν πεσόντων ἔν τινι μάχῃ· «Θάψαντες τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς καὶ πολὺν οἶνον ἐκπιόντες ἐπ' αὐτοῖς» (Ξενοφ. Ἑλλ. Γ', 2,5).

Ἡ δὲ ἀρχαία τέχνη παρέστησεν ἐπὶ ἐπιτυμβίων στηλῶν πολλὰ τοιαῦτα περίδειπνα ἔν τε Μακεδονίᾳ καὶ Θρᾴκῃ. Ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος Dumont ἀφηγεῖται ἐν τῇ περὶ Θρᾴκης μονογραφίᾳ αὐτοῦ ὅτι αὐτὸς εἶδε πολλὰ τοιαῦτα νεκρόδειπνα ἢ περίδειπνα εἰκονιζόμενα ἐπὶ μαρμάρων ἐπιτυμβίων.

Ἐν Δράμᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀγκιὰχ μπέη, ἔναντι τοῦ Διοικητηρίου, κεῖται ἐπιτύμβιος στήλη, ἐφ' ἧς κεῖται ἀνάγλυφον εἰκονίζον ἀρχαῖον *περίδειπνον*. Ἐν αὐτῷ παρίστανται ἀνὴρ κείμενος ἐπὶ κλίνης· ἔναντι αὐτοῦ κεῖται γυνὴ καθημένη λυσίκομος· ἐν τῷ μέσῳ τράπεζα, ἐφ' ἧς φαγητά· κάτωθι τοῦ ἀνδρὸς κεῖται παιδίον — λιαν ἐφθαρμένον· κάτωθι δὲ τῆς γυναικὸς κεῖται νεᾶνις κρατοῦσα διὰ τῶν χειρῶν αὐτῆς ὑδρίαν. Κάτωθι τοῦ ἀναγλύφου κεῖται ἐπιγραφὴ λίαν δυσανάγνωστος Τὸ ἀνάγλυφον πρῶτος περιέγραψεν ὁ ἰατρὸς Σταῦρος Μερτζίδης ἐν βιβλίῳ αὐτοῦ: *Αἱ χῶραι τοῦ παρελθόντος καὶ αἱ ἐσφαλμέναι τοποθετήσεις των*. Πλὴν ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, μόνον τὰς ἑξῆς λέξεις ἠδυνήθη ν' ἀναγνώσῃ :

ΓΝΩΜΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΔΩΡΟΝ ΕΜΟΝ

Ἡμεῖς ἠδυνήθημεν ν' ἀντιγράψωμεν ὡς ἑξῆς τὴν ἐπιγραφήν :

ΑΛΛΟΥΠΟΡΙϹΚΑΤΡΗϹΕΓΑΣ
ΗΡΩϹ ΧΑΙΡΕ
ΥΙΟϹΚΕΙΥΗΖΕΙΔΟϹΚΕΙΜ
Γ.Ω. ΜΙ ΩΙϹΝΙL ΩΙΔΕΗΛΙΕ
ΗΙΕΙΟΝ ϹΗΟϹΙΑ
ΠΟ ΟΙΜΕΝΟϹΩΚΥΜΟΡΟϹΔ
ΤΑΛΑϹ ΑΛΛΟΥΠΟΡΙΥΕΙΜΙΚΑΘΑ
ΔΗΝΑΙΕΙΔΕΚΛΑΙΩΠΟΤΜΟΝ
ΔΩΡΟΝ ΕΜΟΝ

Ἀλλούπορις Κατρησέγας
ἥρως χαῖρε
υἱὸς Κειυηζεῖδος κεῖμ[αι]
γ.ω.μυ.ωισνι.ωι δὲ ἥλιε
[μνημ ;] εῖον . . . . ὅσια
πο[θ]ούμενος ὠκύμορος δ[έ]
τάλας Ἀλλούποριε εἰμί (;) καθαδῆναι, εἰ δὲ κλαίω πότμον
δῶρον ἐμόν.

Ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι ἔμμετρος ἐπιτύμβιος, τὰ δὲ ὀνόματα *Ἀλλούπορις*, *Κατρησέγας*, *Κιευζεῖδος*. εἶναι Θρᾳκικὰ λίαν περίεργα Ἐκ δὲ τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Δράμας καὶ τῶν πέριξ πολλὰ ὀνόματα Θρᾳκῶν συνέλεξα καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ, ἤτοι ὁ Heyzey, ὁ Perrot κλπ. Οἱ χρόνοι δέ, εἰς οὓς ἀνάγεται ἡ ἐπιγραφή, εἶναι Ρωμαϊκοί. Τὸ Ε εἶναι ἡμισελληνοειδὲς ὡς καὶ τὸ Σ (C).

Τοιαῦτα ἀνάγλυφα-ἐπιτύμβια μετὰ περιδείπνων εἶναι συνηθέστατα ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θρᾴκῃ, κατὰ τὸν Dumont. Τὰ ἀπεικονίσματα ταῦτα εἶναι ἐπίσης πολύτιμα δεικνύοντα ἡμῖν τὰς ἐθνικὰς ἰδέας καὶ τὰ ἤθη, περὶ ὧν πολλαὶ ἐγένοντο συζητήσεις, ὡς καὶ τὰ ἀνάγλυφα τοῦ ἱππέως θηρεύοντος, ἅτινα συνηθέστατα ἀπαντῶσιν ἔν τε Θεσσαλίᾳ καὶ Βοιωτίᾳ, ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θρᾴκῃ. Περὶ τούτων οἱ ἀρχαιολόγοι ἐξήνεγκον διαφόρους γνώμας. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἅπασαι αἱ φυλαὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος δὲν παρεδέχοντο τὴν ἐπὶ τῶν ταφῶν ἀπεικόνισιν τῶν συμποσίων· διὸ καὶ ἡ ἔρευνα καὶ ἡ σπουδὴ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐν τινι ἀγνώστῳ τμήματι τοῦ ἀρχαίου κόσμου δὲν εἶναι ἀδιάφορος. Στῆλαι μετὰ περιδείπνων ἀνεκαλύφθησαν, κατὰ τὸν Dumont, ἐν τοῖς μικροῖς χωρίοις τοῦ Βοσπόρου, ἐν Θεραπείοις, ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ, ἐν Περιστάσει, ἐν Πανίδῳ καὶ ἐν πλείστοις ἄλλοις χωρίοις τῆς Θρᾴκης ἐν οἷς ὑπάρχουσιν ἀρχαιότητες. Ὑπάρχουσι δὲ μέχρι τοῦδε ἐν Θρᾴκῃ γνωστὰ ὑπὲρ τὰ 20 καλῶς διατετηρημένα μάρμαρα μετὰ περιδείπνων. Ὁ Walker, δημοσιεύσας τὸν κατάλογον τῶν ἐπὶ τῶν τάφων παρισταμένων περιδείπνων, ἀναφέρει ἐν ὅλοις 100 περίπου μάρμαρα.

Ἐν τοῖς Θρᾳκικοῖς ἀπεικονίσμασι τῶν περιδείπνων ἀνευρίσκομεν, λέγει ὁ Dumont, ἰδιαζοντάς τινας χαρακτῆρας λίαν περιέργους, τινὰς δὲ καὶ μοναδικούς, ἰδίως δὲ ἐν τοῖς ἀναγλύφοις τούτοις δὲν ἀπαντᾷ ὁ ἵππος (συμβολίζων τὸν θάνατον), ἀπαντῶν ἐν ἄλλοις περιδείπνοις ἄλλων χωρῶν ἑλληνικῶν. Ὁ Dumont καθ' ὅλην τὴν περιήγησιν αὐτοῦ ἀνὰ τὴν Θρᾴκην οὐδέποτε ἀπήντησεν ἀφιερωμά τι, ἐν ᾧ ὁ Ἀσκληπιὸς ἢ ὁ Σέραπις παρίστανται ὡς ἐστιώμενοι.

Μεταξὺ τῶν ἐπιτυμβίων ἀναγλύφων, τῶν ἀπεικονιζόντων περίδειπνα, ἐν ὁ Dumont θεωρεῖ μοναδικὸν καὶ πρὸς οὐδὲν ἄλλο ὅμοιον, ἑπομένως δὲ λίαν ἄξιον σπουδῆς· «ἐπί τινος ἀναθήματος, λέγει, ἔχοντος δακτύλων τινῶν ὕψος καὶ πλάτος, παρίσταται γυνὴ ἡμικεκλιμένη ἐπὶ κλίνης, ἐχούσης πόδας περιεστριμμένους· φέρει δὲ ἡ γυνὴ αὕτη ἐσθῆτα ποδήρη χειριδωτὴν καὶ περιεσφιγμένην κατὰ τὴν ὀσφὺν καὶ κρατεῖ παιδίον, ὅπερ θηλάζει· ἐνώπιον αὐτῆς κεῖται τρίπους (mensa tripes) φέρων διάφορα ἐδώδιμα. Ἄνευ οὐδεμιᾶς δυσκολίας ἀναγνωρίζομεν ἐνταῦθα *περίδειπνον*, ἤτοι θεάν τινα ἥτις δέχεται δῶρα ἐπικήδεια. Τοῦτο τὸ ἀνάγλυφον εἶναι μοναδικόν, διότι ποτὲ αἱ ἐν τοῖς ἐπικηδείοις συμποσίοις σπανίως ἀπεικονιζόμεναι θεαὶ δὲν παρίστανται *κατακλινεῖς*, οὐδὲ τὸν χαρακτῆρα τὸν ἐπὶ τοῦ ἀναγλύφου τούτου φέρουσιν. Ἀναμιμνήσκει δὲ τὸ Θρᾳκικὸν τοῦτο ἀπεικόνισμα τὰς θεὰς μητέρας τῆς ἀρχαίας Γαλλίας» (A. Dumout, Voyage en Thrace). Παραβληθήτω δὲ ἡ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει εἰκὼν τῆς Θεοτόκου θηλαζούσης τὸν παῖδα Ἰησοῦν.

★

Κατὰ τοὺς Ρωμαϊκοὺς χρόνους βλέπομεν ἐν Λατινικαῖς ἐπιγραφαῖς τῆς Μακεδονίας καὶ Θρᾴκης ὅτι τὰ περίδειπνα καὶ αἱ ἐπικήδειοι σπονδαὶ ἤγοντο κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν *Ροζαλίων* (Rosalia), ἔχουσαν τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐξ Ἰταλίας.

Ἡ ἐν τῇ κωμοπόλει τῆς Δράμας *Πρωσσοτζιάνη* ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τῆς ἑλληνικ. ἐκκλησίας ἐντετειχισμένη Λατινικὴ ἐπιτύμβιος ἐπιγραφὴ δίδει ἡμῖν καθαρῶς τὴν λέξιν Rosalia, τὸ ὄνομα δηλ. τῆς νεκρικῆς ἑορτῆς ταύτης

Ἡ ἐπιγραφὴ διὰ μικρῶν γραμμάτων συμπεπληρωμένη ἔχει ὡς ἑξῆς :

Cintes Polulae fil (ius) sciaporianus, sibi (et) uxori sua (e)
af (;) secubiti .... u (ivus) f (aciendum)
c (uravit)
de du (?) her (edibus) me (i) s denarios sexagintas) utexusuris (e) jus adajant Rosal(ibus)
subcurati(one) Zipae .....
a(b) arb(it)erio (e). jus (q)uis su(pra)-
XII din(arios)
AGCL.

Τὰ ἐν παρενθέσει εἶναι συμπληρώσεις. Τὰ δὲ ὀνόματα Cintes, Polulae, Sciaporenus, Zipa, εἶναι Θρᾳκικά.

Ἡ νεκρικὴ ἑορτὴ τῶν *Ῥοζαλίων*, ἤτοι τῶν ῥόδων τελουμένη ἐν Θρᾴκῃ, Μακεδονίᾳ, Θεσσαλίᾳ καὶ Ἠπείρῳ κατὰ τοὺς Ρωμαϊκοὺς χρόνους ἔχει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐξ Ἰταλίας. Συνείθιζον δὲ οἱ Ρωμαῖοι νὰ ῥαίνωσιν ἢ κοσμῶσι τοὺς τάφους τῶν νεκρῶν διὰ ῥόδων. Ἐπίσης εὐωχοῦντο περὶ τοὺς τάφους καὶ ἰδίως κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Βακχικῶν θιάσων εἰς τιμὴν τοῦ Διονύσου.

Ὡς πρὸς τὴν ταχεῖαν δὲ διάδοσιν ἀνὰ τὴν Θρᾴκην τῆς Ρωμαϊκῆς ἑορτῆς ταύτης παρατηροῦμεν ὅτι συνέτεινεν εἰς τοῦτο ἡ μεγάλη ποσότης τῶν ἐν τῷ Παγγαίῳ ὄρει αὐτοφυῶν ῥόδων, ἐξ ὧν λαμβάνοντες οἱ κάτοικοι τῶν Φιλίππων καὶ τῆς πέριξ πεδιάδος καὶ φυτεύοντες ἐκαλλιέργουν εἰς μεγάλας ἐκτάσεις. Τοῦτο μάλιστα δηλοῦται καὶ ἐκ τοῦ Θεοφράστου, γράψαντος, καθ' ὃν χρόνον ἡ Ρωμαϊκὴ ἀποικία τῶν Φιλίππων ἐξηπλοῦτο μεταξὺ τῶν Θρᾳκικῶν δήμων καὶ ἀναφέροντος ὅτι οἱ Φιλιππίσιοι λαμβάνοντες αὐτὰ ἐκ τοῦ εἰς τὸν Βάκχον ἀφιερωμένου ἱεροῦ ὄρους Παγγαίου ἐκαλλιέργουν. «Ἔνιοι γὰρ εἶναί φασιν, ἃ καλοῦσιν ἑκατοντάφυλλα· πλεῖστα δὲ τοιαῦτά ἐστι περὶ Φιλίππους· οὗτοι γὰρ λαμβάνοντες ἐκ τοῦ Παγγαίου φυτεύουσιν· ἐκεῖ γὰρ γίγνεται πολλά» (Θεόφ. Ἱστ. Φυτ. VI, 6. — Πρβλ. καὶ Heurey, Mission en Macédoine, Paris, 1876).

★

Λείψανα τῆς ἑορτῆς ταύτης σῴζονται ἔτι καὶ νῦν ἔν τε Ἠπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ, ἑορταζομένης κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς Ἀναλήψεως, καθ' ἣν οἱ κάτοικοι δοξάζουσιν ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν κατὰ τὴν Μεγάλην Πέμπτην ἀπολύονται ἐκ τοῦ Ἅδου καὶ ἐπὶ 40 ἡμέρας παραμένουσιν ἐν τῇ γῇ ἐπισκεπτόμεναι ὅσα μέρη πρὶν ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν εἶχον ἐπισκεφθῇ ἢ εἶχον προσφιλῆ. Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τῶν Ροζαλίων, ἤτοι *Ρουαλιῶν* ἢ *Ἀρσαλιοῦ*, κατὰ τὴν δημώδη ἔκφρασιν, αἱ ψυχαὶ κλείονται πάλιν ἐν Ἅδου· διὸ

καὶ οἱ Ἠπειρῶται ἔχουσι, κατὰ τὸν Ἰω. Λαμπρίδην (Ζαγοριακὰ Ἀθῆναι 1870 σ. 191—. 202.—Ν. Ρηματισίδου, Συνοπτικὴ περιγραφὴ τῆς Θεσσαλίας κλπ. ἐν Σμύρνῃ 1874, σ. 64), τὸ ἑξῆς δίστιχον, ὅπερ δῆθεν ᾄδουσιν αἱ ψυχαὶ ἀπερχόμεναι εἰς Ἅδην :

«Μεγάλη Πέφτη νἄρχηται πέντε φορὰς τὸ [χρόνο,
Κι' αὐτὸ τὸ ἔρμο τ' Ἀρσαλιοῦ κἀμμιὰ φορὰ [τὸ χρόνο».

Ἡ νεκρικὴ χροιὰ τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀρσαλιοῦ καὶ παρ' ἡμῖν δείκνυται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι δῆλα δὴ τὴν Μεγ. Πέμπτην γίνονται αἱ ἐκταφαὶ τῶν λειψάνων καὶ ψάλλονται νεκρώσιμοι εὐχαὶ μετὰ κολύβων καὶ τεμαχίων ἄρτου, ἅπερ Ἀνάπαυσα καλοῦνται ἐν Ἠπείρῳ, κατὰ δὲ τὴν τοῦ Ἀρσαλιοῦ διανέμονται κόλλυβα, κρέατα ὠμὰ ἢ ὀπτά, τυρός, βούτυρον, καρποὶ καὶ ἄλλα ἐδώδιμα.

Ν. Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

Η ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΠΟΛΙΣ

Πολλοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ μεγαλειτέρα πόλις τοῦ κόσμου εἶνε τὸ Λονδῖνον. Καὶ ὅμως, τὸ ρεκὸρ τοῦ Λονδίνου κατερρίφθη ἀπὸ τὴν Νέαν Ὑόρκην. Τοῦτο κάμνει τοὺς Ἀμερικανοὺς πολὺ ὑπερηφάνους, διότι εἶνε γνωστὸν ὅτι ἔχουν πάντα τὴν μανίαν τῶν ρεκόρ. Ἡ ἀπογραφὴ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1920, εἰς ἀκτῖνα 30 χιλιομέτρων ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ Νέα Ὑόρκη ἀριθμεῖ 7 ἑκατομμύρια 820,776 κατοίκους, ἐνῷ τὴν 19 Ἰουνίου 1921 ἡ ἰδία ἔκτασις τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν περιχώρων του κατῳκοῦντο ἀπὸ 7 ἑκατομμύρια 476,168 κατοίκους. Ἡ Νέα Ὑόρκη λοιπὸν ἔχει 344,508 κατοίκους περισσοτέρους τοῦ Λονδίνου, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ ἀπογραφὴ τοῦ Λονδίνου ἔγινε 18 μῆνες μετὰ τὴν ἀπογραφὴν τῆς Νέας Ὑόρκης, ἧς κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ὁ πληθυσμὸς χωρὶς ἀμφιβολίαν θὰ εἶχε αὐξηθῇ κατὰ χιλιάδας.

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΣΤΙΧΟΥΡΓΟΥ

Ὁ τέως Γάλλος πρωθυπουργὸς κ. Λὲγκ φίλος τῶν γραμμάτων παρέσχε πάντοτε τὴν ὑποστήριξίν του εἰς τοὺς πτωχοὺς φιλολογοῦντας. Κάποτε τῷ ἐζητήθη ἀρωγὴ διὰ τὸν ἐντάφιασμὸν πτωχοῦ στιχουργοῦ καὶ διέταξε νὰ χορηγηθοῦν 500 φράγκα. Ὅταν ὁ ἁρμόδιος τμηματάρχης τὸν ἠρώτησε εἰς ποῖον κεφάλαιον καὶ ἄρθρον θὰ ἐγγραφῇ τὸ χορηγηθὲν ποσόν.

— Εἰς τὴν στήλην «ἐνθάρρυνσις πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων» ἀπήντησεν ὁ πρωθυπουργός.

Ο ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Μία Γαλλικὴ ἐφημερὶς ὑποδεικνύει εἰς τοὺς ἀναγνώστας της τοὺς τρόπους, κατὰ τοὺς ὁποίους δύνανται νὰ χρησιμοποιήσουν τὰς παλαιάς των ἐφημερίδας.

Αἱ ἐφημερίδες, λοιπόν, εἶνε τὸ καλλίτερον ὑπόστρωμα τῶν ταπήτων.

Καθαρίζουν λαμπρὰ τὰ κρύσταλλα τῶν καθρεπτῶν καὶ τὰ τζάμια τῶν παραθύρων.

Προφυλάττουν ἀπὸ τὸν σκόρον τὰ γουναρικὰ καὶ τὰ μάλλινα ὑφάσματα, τὰ τυλισσόμενα ἐντὸς αὐτῶν.

Ἀποτελοῦν μοναδικὸν παραγέμισμα διὰ τὰ διάκενα τῶν μπαούλων.

Στρώνονται ἐπάνω εἰς τὰ παρκέττα, ὅταν ἔχωμεν ἐργάτας εἰς τὸ σπίτι.

Χρησιμεύουν πρὸς κατασκευὴν μικρῶν ταπήτων διὰ τὰ πόδια, οἱ ὁποῖοι εἶνε θερμότατοι.

Προφυλάσσουν ἀπὸ τὴν ὀξείδωσιν τὰ σομμιέ, τοποθετούμεναι μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ στρώματος.

Καὶ τί μὲν ἄγνωστον ἔχουν νὰ διδαχθοῦν οἱ Ἕλληνες κάτοχοι παλαιῶν ἐφημερίδων ἀπὸ τὰς ὁδηγίας αὐτὰς δὲν γνωρίζομεν. Θὰ εἶχον ὅμως νὰ διδάξουν εἰς τοὺς Εὐρωπαίους χρήσεις, τὰς ὁποίας οὔτε ἐφαντάσθησαν οἱ τελευταῖοι.

Ο ΠΑΠΑΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ

Γάλλος ἐκδότης ἀνέλαβε νὰ δημοσιεύσῃ τὰ φιλολογικὰ ἔργα τοῦ Πάπα Πίου τοῦ ΙΑ', ὅστις ἀσχολεῖται κυρίως εἰς τὴν παλαιογραφίαν, ἔχει δὲ γράψῃ ἱστορικὰς μελέτας εἰς Ἰταλικὰ περιοδικά. Καὶ ἄλλοι Πάπαι ὑπῆρξαν συγγραφεῖς. Ὁ Πῖος Β' ἔγραψε ἱστορικὰ ἔργα καὶ ἓν μυθιστόρημα «Ἱστορία δύο ἐραστῶν» τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσε προτοῦ γίνῃ Πάπας. Ὁ Λέων ΙΓ'. ἦτο ποιητής, ἐξεδόθησαν δὲ εἰς τόμον τὰ ποιήματά του.

ΔΟΥΜΑΣ ΠΑΤΗΡ ΚΑΙ ΥΙΟΣ

Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς, πατήρ, ὅταν ἀντελήφθη ὅτι ὁ υἱός του Ἀλέξανδρος εἶχε φιλολογικὸν τάλαντον, ἠθέλησε νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ. Περιῆλθε λοιπὸν τὰ διάφορα βιβλιοπωλεῖα καὶ ἠγόρασε ὅλα τὰ ἀντίτυπα τοῦ πρώτου βιβλίου του. Ὁ νεαρὸς συγγραφεὺς ὅταν ἔμαθεν ὅτι τὸ πρωτόλειόν του ἐξηντλήθη μέχρις ἑνός, ἠσθάνθη τόσην χαράν, ὥστε διηγεῖτο τὴν ἐπιτυχίαν του εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν.

Μετὰ πολλὰ ἔτη, ὅταν ὁ Δουμᾶς υἱὸς ἦτο καὶ αὐτὸς συγγραφεὺς πασίγνωστος, καὶ ἐξηκολούθει νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ πρώτου του βιβλίου, ὁ πατήρ του τὸν ἐπῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν ὡδήγησε εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦ σπιτιοῦ. Ἐκεῖ εἶδε βιβλία εἰς μέγαν σωρόν.

— Τὰ βλέπεις αὐτά ; Εἶνε τὸ πρῶτον σου βιβλίον.

— Καὶ πῶς κατώρθωσες νὰ τὰ μαζέψῃς ; ἠρώτησεν ἔκπληκτος ὁ Δουμᾶς υἱός.

— Τ' ἀγόρασα ἅμα τῇ ἐκδόσει των, διὰ νὰ σοῦ δώσω θάρρος.

Η ΗΛΙΚΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

Ἀπὸ μακροῦ χρόνου οἱ ἐπιστήμονες ἀσχολοῦνται νὰ εὕρουν τὴν ἡλικίαν τῆς Γῆς, ἐν ἄλλαις λέξεσι πόσος καιρὸς ἔχει παρέλθει ἀφ' ὅτου ἐσχηματίσθη ὁ στερεὸς φλοιὸς τοῦ πλανήτου μας. Ὁ περίφημος Ἄγγλος φυσικὸς Κέλβιν μετὰ μακρὰς ἐρεύνας ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ πρώτη ἀπόψυξις τῆς Γῆς ἤρξατο γενομένη τοὐλάχιστον πρὸ ἑκατὸν ἑκατομμυρίων ἐτῶν. Ἡ θεωρία αὕτη ἐθεωρεῖτο ἡ ἀληθοφανεστέρα μέχρι τοῦδε, ἕως ὅτου ἐσχάτως νέαι θεωρίαι ἐξηνέχθησαν διὰ τοῦ πορίσματος νέων ἐρευνῶν. Ὁ καθηγητὴς Ζελλὰ εὗρεν ὅτι ἡ ἀπόψυξις συνετελεῖτο ἀνὰ ἕνα πόδα κατ' ἔτος, ἤτοι παρῆλθον ἀπὸ τῆς πρώτης ἐνάρξεως τῆς ἀποψύξεως 26 ἑκατομμύρια ἔτη. Ὁ καθηγητὴς Ζολύ, ἐξ ἄλλου, ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Γῆ ἔχει ἡλικίαν 90 ἑκατομμυρίων ἐτῶν. Ὁ χημικὸς Στροὺτ ἐν τέλει, ὑπολογίζων διὰ τῶν ραδιενεργῶν μεταμορφώσεων, εὑρῆκεν ὅτι ὁ πλανήτης μας ὑπερέβη ἤδη τὸ ἓν δισεκατομμύριον ἐτῶν. Οὕτω δὲν δύναται νὰ μάθῃ τις τὴν ἀκριβῆ ἡλικίαν τῆς Γῆς, ἀπαράλλακτα ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ τὰς κυρίας.

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Κάποιος διάσημος γκρινιάρης παραπονεῖται.

—Ἐπιάσθηκα ὁλόκληρος ἀπὸ ρευματισμούς.

—Ἀφοῦ πιάνεσαι μὲ ὅλον τὸν κόσμον, καιρὸς ἦτο νὰ πιασθῇς μιὰ φορὰ καὶ μόνος σου...

—

Συζυγικαὶ ἀβρότητες.

— Συλλογίσου, Νῖκο, αὔριο εἶνε ἡ πρώτη ἐπέτειος τῶν γάμων μας. Καὶ ὅμως πρὸ δεκαοκτὼ μηνῶν δὲν ἐγνωριζόμαστε κἄν...

Καὶ ἐκεῖνος ἀφῃρημένος·

— Ναί... τί ὡραῖοι καιροί...

—

Ἐπὶ τῇ θέᾳ γνωστῆς φεμινιστρίας ὁδηγούσης αὐτοκίνητον.

— Ἰδοὺ μία συνεπὴς πρὸς τὰς ἀρχάς της.

—Δηλαδή :

— Σ ω φ ε ρ α ζ έ τ τ α.

—

Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

Ὁ πελάτης ἀναγινώσκει ἐπισταμένως τὴν λίσταν τῶν φαγητῶν, προσηλῶν τὰ μάτια ἐπὶ τῶν τιμῶν.

Τὸ γκαρσόνι. Ἀποφασίσατε, κύριε.

Ὁ πελάτης σκέπτεται.

Τὸ γκαρσόνι. Τί σκέπτεται ὁ κύριος; Χρειάζομαι τὴν λίστα.

Ὁ πελάτης. Ἀπορῶ πῶς δὲν ἔχετε πολλὲς λίστες, ἀφοῦ τὸ ξενοδοχεῖόν σας εἶνε... ***λησταρχεῖον.***

ΑΠΑΝΘΙΣΜΑΤΑ

Ἀπὸ κύριον ἄρθρον Ἑσπερινῆς ἐφημερίδος:

«Ἂς ἐκτελέσῃ καὶ ἡ Κυβέρνησις τὸ ἰδικόν της (καθῆκον), ***χαριζομένη*** τὴν ζωὴν εἰς τοὺς καταδικασθέντας».

Ἀπὸ κύριον ἄρθρον πρώην ὑπουργοῦ.

«Ὑπὸ δεινὴν καταιγῖδα διατελοῦντες, δὲν προσήκει καμμία συζήτησις».

Τηλεγράφημα «Ἐλευθέρου κλπ».

«Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἐξέλεξεν ὡς Χαλίφην τὸν Ἀβδοὺλ Ἀζίζ—Μετζὴτ υἱὸν τοῦ Ἀβδοὺλ Ἀζὶζ ἀποθανόντος τῷ 1876. Ὁ νέος Σουλτάνος ἐγεννήθη τῷ ***1880***».

*

Ἐκ τηλεγραφήματος ***καθημερινῆς*** ἐφημερίδος.

«Οὕτω πράγματι εἰς τὸ ζήτημα τῶν οὐδετέρων ζωνῶν αἵτινες θὰ διατελοῦν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας εἰσερχομένη αὕτη εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, θὰ δύναται»

Ἀπὸ τὴν «Ἑστίαν»

Διὰ διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν, τάσσεται προθεσμία διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀνυποτάκτους ἡ 31 Δεκεμβρίου, διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἡ ***31*** Φεβρουαρίου».

Ἐκ προγράμματος συναυλίας

«Τὸ ποίημα τῆς ***ἐκτάσεως*** τοῦ «Σκριάμπιν». Ἁπλούστατα πρόκειται περί . . . . ἐκστάσεως, ἥτις θὰ ἔχῃ ἴσως διαστάσεις ἐμπνεύσεως, ἀλλ' μποροῦσε νὰ χαρίσῃ καὶ ἕνα ***σ*** εἰς τὴν ἔκτασιν.

Δελτίον θνησιμότητος. «Γ. Δήμου ἐτῶν 10 οτρατιώτης.»

*

Κάποια ἀπογευματινὴ Ἀθηναϊκὴ ἐφημερίς, νομίζουσα ὅτι ἀνεκάλυψε ἕνα ἀναχρονισμόν, περιέπεσε ἡ ἰδία εἰς ἀσυγχώρητον σφάλμα. Ὤκτειρε τὴν Ἀγγλίαν, διότι «εἰς γραμματόσημον τῶν Βρεττανικῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν παρίσταται ὁ Κολόμβος κρατῶν...τηλεσκόπιον». Καὶ προσθέτει : «Ἂς μὴ παραπονούμεθα. Ἰδοὺ καὶ ἄλλοι περιπίπτοντες εἰς γκάφας,γνωστοῦ ὄντος ὅτι τὸ τηλεσκόπιον ἐφευρέθη 100 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κολόμβου».

Ὁ ἀνακαλύψας τὸ σφάλμα, ἔσφαλε. Διότι τὸ μὲν τηλεσκόπιον ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Σπίνα πρὸ 609 ἐτῶν, ἡ δὲ Ἀμερικὴ πρὸ 430, ἤτοι ἡ Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη 179 ἔτη μεταγενέστερον.

*

Μία νεοφανὴς σατυρικὴ ἐφημερὶς ἀνεδημοσίευσεν ἀπὸ τὸ Ἡμερολόγιον Σκόκου τὸ ἐν ἔτει 1888 δημοσιευθὲν ὡς ἀνέκδοτον ποίημα τοῦ Σ. Καρύδη μὲ διαφόρους προσθαφαιρέσεις.Μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει καὶ τὰ ***ὠτό***, τὰ ὁποῖα ὁ μακαρίτης Καρύδης οὔτε εἶχε ἰδῇ στὰ μάτια του, διότι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ὑπῆρχον ἐν Ἀθήναις αὐτοκίνητα.

*

Τὸ Ἑλλ. Λεξικὸν πλουτίζεται (;) ὁλονὲν μὲ νέας λέξεις. Ἰδοὺ δύο τίτλοι ἄρθρων εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τεῦχος νεοφανοῦς περιοδικοῦ :

«Ὁ ἀπουσιασμὸς ἀπὸ τὴν γῆν». — «Ὁ ***τζομπαρτζιασμὸς*** εἰς τὴν Μακεδονίαν».

Ἀπὸ εἰδοποίησιν : «Πωλεῖται κορκάρι πρὸς 4,50 δρ. τὴν ὀκᾶν».

Ὁ γνωρίζων τί θὰ εἰπῇ κορκάρι παρακαλεῖται νὰ μᾶς φωτίσῃ.

"ΛΙΓΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ,,

Ἀγάπη καὶ Θάνατος.

— Σ' ἀγαπῶ. Τί πρέπει νὰ κάνω ;

—Ν' ἀγαπᾶς πειὸ πολύ, μοῦ εἶπεν Ἐκείνη.

— Νὰ πεθάνῃς, μοῦ ψιθύρισεν ἡ φωνὴ τῆς Ἀλήθειας.

*

Τὰ δύο φῶτα.

— Γιατί, Ἥλιε, βασιλεύεις ;

— Γιὰ νὰ μὲ ἐπιθυμοῦν περισσότερον οἱ ἄνθρωποι.

— Γιατὶ, Σελήνη, μόνο κάθε μῆνα μᾶς στέλλῃς ὁλόκληρο τὸ φῶς σου καὶ ὄχι σὰν τὸν Ἥλιο κάθε μέρα ;

— Γιατὶ τὸ φῶς μου δὲν θὰ ἦταν τότε ἀγνότερο καὶ γλυκύτερο ἀπὸ τὸ δικό του. Καὶ ἐπρόσθεσε : Ἐκεῖνο εἶναι φῶς Ζωῆς. Τὸ δικό μου, φῶς Ἀγάπης.

*

Ἡ ἀληθινὴ Ζωή.

Ἔκαμα τὸ καθῆκον μου.

Ἄρα : Ἔζησα.

*

Κλαυσίγελως.

Ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ περιμαζευθοῦν ὅσα δάκρυα ἔχουν χύσῃ οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς Δημιουργίας, θὰ ξεπερνοῦσαν ποταμούς, λίμνες, καταρράκτες, θάλασσες, πελάγη, ὠκεανούς.

Ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ περιμαζευθοῦν ὅσα ξεφωνητὰ ἔχουν ἀντηχήσῃ ἀπὸ χείλη ἀνθρώπινα ποὺ ἐγέλασαν κατὰ τὸ αὐτὸ διάσημα, θὰ ξεπερνοῦσαν τάχα τὰς ἐκπυρσοκροτήσεις τῶν ὅπλων ποῦ οἱ ἄνθρωποι μετεχειρίσθησαν διὰ νὰ ἀφαιρέσουν τὴν ζωὴν τῶν συνανθρώπων των ;

*

Δύο ἡμέραι.

Ἐσκέφθησαν οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ψεύδονται συνεχῶς, ὅτι πρέπει νὰ λέγουν μίαν φορὰν κάθε χρόνον, ψέμματα. Καὶ ὥρισαν τὴν *1 Ἀπριλίου*.

Πόσον συνεπέστεροι θὰ ἦσαν ἐὰν ἀπεφάσιζαν νὰ λέγουν μίαν ἡμέραν τὸν χρόνον ἀλήθειες. Ἔστω καὶ κάθε τέσσερα χρόνια. Τὴν *29 Φεβρουαρίου*.

ΔΙΚ

ΣΠΙΘΕΣ ΚΑΙ ΤΕΦΡΕΣ

ΧΙΜΑΙΡΑ

Μὲ τὴν αὐγὴ κατέβηκα στὸ ἔρμο π ριβόλι
νὰ μάσω ἀγριολούλουδα, νὰ μάσω λυγαριές,
στὰ πρωϊνὰ χαμόγελι χαρούμεν' ἀντηχοῦσαν
κελαδητά, μουρμουρητὰ μέσ' στὴς κίηματαριές.

Τρία σκαλάκια πήδησα κ' ἕνα μικρὸ χαντάκι
μιὰ πεταλούδα ἔτρεχα ὁλόχαρη νὰ πιάσω,
μὲ τί χαρὰ τὴ ζύγωνα κι' ἄπλωνα τὸ χεράκι
μ' ἀλλοίμονο ! κείνη ἔφευγε προτοῦ τὴν πλησιάσω.

Τρελλὸ χορὸ στὰ λούλουδα ἐχόρευε τριγύρω,
κι' ἀπ' τὸ γλυκό τους μῦρο
μεθοῦσε ἡ καρδοῦλα της κι ἔτρεχε πιὸ πολὺ
ἡ ὤμορφη τρελλή.

Ἀποσταμένη ἔγειρα πά' στ' ἄγρια χορτάρια
ἀναζητῶντας 'πὸ μακρυὰ τὴν ποθητὴ σκιά,
τὴν εἶδα, σύννεφο λευκό, ἀργὰ νὰ ξεδιαλυέται,
νὰ σβύνῃ σὰ χαμόγελο, σ' ἀπόστασι, μακρυί !

Ἔγυρα τὸ κεφάλι μου κυτιάζοντας τὸ χῶμα
κ' ἡ σκέψη μου τὸ πλανερὸ τ' ὄνειρο κυνηγοῦσε
. . . . . .
Παρέκει ἕνας μέρμηγκας ξετρύπωσε ἀγάλι
καὶ πῆρε δρόμο βιαστικὸς σὰν κάτι νὰ ζητοῦσε.

ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ ΟΜΙΧΛΕΣ

Τοῦ Παρισιοῦ ὀμίχλες ἀπαλὲς
ποῦ ὑφαίνετε, ἀράχνες σιωπηλὲς
τὸ διάφανο τὸ πέπλο τὸ στακτὶ
πάνω ἀπ' τὴν πόλι τῆς ζωῆς τὴν ξακουστή.

Πότε ἀχνὰ ροδίζετε καὶ σβύνετε
σὲ γαλαζόχρωμα παλάτια σκιερά
πότε ὠχροκίτρινες πηγαίνετε καὶ πνίγεστε
στοῦ Σηκουάνα τ' ἀργοσάλευτο νερά.

Οἱ πυργοὶ τῶν ἐκκλησιῶν πυργίσκοι
τρυποῦν ψηλὰ τὸ πέπλο σας τὸ μαγικὸ
παληοῦ καιροῦ δανιελλωμένοι ἴσκοι
μ' ἓν αὐστηρὸ ρυθμὸ κ' εὐγενικό.

Θαυμαστικὰ τὸ μάτι ὅπου γυρίσῃ
τὴν ξωτικὴ θωρῶντας ὠμορφιὰ
προβάλλεις στὴν ἀχνή σου φορεσιά, Παρισι
σὰ μεγαλόπρεπη ἀρχαία ζωγραφιά

Καὶ μέσ' τῆς μνήμης ψάχνουμε τὰ βύθη,
μὴ σ' εἴδαμε ὄνειρο ; Μὴν εἶσαι παραμῦθι ;

ΑΘΗΝΑ Ν. ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ νεωτέρα Λερναία Ὕδρα.— Γάλα ἢ νερό ;— Αἱ θεατρικαὶ παννυχίδες. —Πολυποίκιλον βάθρον. — Ὁ κομήτης καὶ τὸ κουνοῦπι.— Μαλλιαρωσύνης κρίσις. — Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος. — Διαλέξεις πρωτότυποι.— Ἐφημερὶς ... πρόσφυξ.— Συνέδριον ἐφευρέσεων.

Αἰσχροκέρδεια ! Τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας ἂν καὶ χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν οὐδέποτε ὠργίασε τόσον, ὅσον τώρα. Ἡ αἰσχροκέρδια δύναται νὰ παρομοιωθῇ πρὸς τὴν Λερναίαν Ὕδραν. Μίαν κεφαλὴν κόπτεις, ἢ μᾶλλον νομίζεις ὅτι τὴν κόπτεις, καὶ ξεφυτρώνει ἄλλη.

Ὅλα τὰ πράγματα ἁλματωδῶς ἀνέρχονται εἰς ὕψη. Καὶ ἐρωτᾶτε: Διατὶ αὐτὴ ἡ αὔξησις ὄχι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀλλ' ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ;

Καὶ σᾶς ἀπαντοῦν οἱ πωληταὶ ὅλοι ἐν χορῷ :

— Τὸ συνάλλαγμα !

— Ἡ λίρα !

Καὶ τὸ ἓν εἶδος ἀκολουθεῖ τὸ ἄλλο, ὡς δορυφόρος. Καὶ ἀποτελεῖται ἕνας χορὸς ἀνήθικος, ἕνας φαῦλος κύκλος.

Τὸ συνάλλαγμα εἶνε ἐννοεῖται ἁπλῶς πρόφασις. Εἶνε βέβαια μία αἰτία ὑψώσεως, ἀλλὰ διὰ τὰ εἴδη τὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἀγοράζονται. Ἀλλ' ἡ αὔξησις εἶνε καθημερινή.

Ἡ κυβεία ἥτις ὀργιάζει μὲ τὰς ἐπὶ προθεσμίᾳ πράξεις δὲν ἐγνώρισε τὸν καταπέλτην τῆς αὐστηρᾶς δικαιοσύνης. Ἡ νοθεία μαίνεται. Ἀγορανομικαὶ ἐπιτροπαὶ ἦλθον καὶ παρῆλθον, διατάγματα Βασιλικὰ καὶ Νομοθετικὰ ἐδημοσιεύθησαν, ἀστυνομικαὶ διαταγαὶ ἐξεδόθησαν, διατιμήσεις ὡρίσθησαν. Κανὲν ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἐχαλινογώγησε τὴν ἀφηνιάσασαν αἰσχροκέρδειαν, τὴν ὁποίαν διαδέχεται ἡ ἀπόκρυψις τῶν τροφίμων, τὰ ὁποῖα ἐξαφανίζονται εἰς τὰ τὰ ἀνήλια βάθη τῶν ὑπογείων διὰ ν' ἀνέλθουν ἐννοεῖται μεθ' ὅλων τῶν τιμῶν— ὑψηλῶν ἑκάστοτε—εἰς τὸ μαγαζὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας. Ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἐμπορικὰ ὅπου αἱ τιμαὶ εἶνε ὡρισμέναι, τὰ ἀποικιακὰ εἶνε ... ἄτιμα. Ἕνας τρόπος μένει νὰ περιορισθῇ ἡ αἰσχροκέρδεια Ἀπεργία τῶν καταναλωτῶν.

*

Τὸ ὀλίγον, σχετικῶς πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῶν Ἀθηνῶν ἀλλά, εὐτυχῶς, καὶ ἀμόλυντον νερὸν τῆς Δεξαμενῆς, ὑφίσταται ἀπὸ πολλοῦ ἀπηνῆ διωγμὸν ἀπὸ μίαν συντεχνίαν! Τῶν γαλακτοπωλῶν, οἱ ὁποῖοι ἐνῷ αὐξάνουν τὴν τιμὴν τοῦ γάλακτος, τοῦ τόσον χρησίμου διὰ τοὺς ἀσθενικοὺς ὀργανισμούς, συγχρόνως τό... ἀραιώνουν μὲ τὸ νερόν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ γνωρίζῃ κανεὶς τί τὸ ὑπερισχῦον μετὰ τὴν ἀνάμιξιν, τὸ νερὸ ἢ τὸ γάλα; Διεμαρτυρήθησαν ἐν τούτοις οἱ γαλακτοπῶλαι διότι συχνὰ (;) ἐνοχλοῦνται ἀπὸ ἀστυνομικὰς ἐπιθεωρήσεις, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ διαμαρτυρηθοῦν ἀργότερα καὶ διὰ τὴν ἐπαπειλουμένην κατὰ τὸ θέρος λειψυδρίαν..

*

Εἰς τὴν Εὐρώπην αἱ παραστάσεις τῶν θεάτρων δίδονται ἐνωρίς. Ἐν Ἀθήναις μία παράστασις καταντᾷ παννυχίς. Μέχρι τῆς μιᾶς μετὰ τὸ μεσονύκτιον οἱ διάφοροι Ὀθέλλοι ὀργιάζουν, οἱ τόσον συχνὰ ἀπατώμενοι σύζυγοι ὠρύονται, οἱ ὑπερετατζῆδες ὀγκανίζουν. Καὶ οἱ θαμῶνες γίνονται ξενύχτιδες, οἱ δὲ ἠθοποιοὶ κατανοοῦν νὰ κοιμοῦνται μὲ τὸ λάλημα τοῦ ἀλέκτορος, ἐνῷ τώρα τὸν χειμῶνα οἱ περισσότεροι κοιμοῦνται μὲ τῆς... κόττες. Καὶ ἐγράφη ὅτι χάριν οἰκονομίας τοῦ φωτισμοῦ θὰ δίδωνται παραστάσεις μόνον τὸ ἀπόγευμα. Ἀτυχῶς ἡ ἀστυνομικὴ διαταγὴ ὥρισε ἁπλῶς ἡμίσειαν ὥραν ἐνωρίτερον τῆς συνήθους. Καὶ ἐννοεῖται ὅτι βαθμηδὸν ἡ ἡμίσεια αὐτὴ ὥρα θὰ φαγωθῇ εἰς βάρος τῆς διατάξεως.

*

Ἕνα ἀνδρόγυνον παχύσαρκον ζαπλωμένον εἰς τὸ κρεββάτι— εἰκὼν χρωματιστὴ σεβαστῶν διαστάσεων. Παρακπλεύρως, ἕνας ἀπάχης. Δίπλα μία ἐπιγραφὴ «Ἄσπρο μαῦρο, κόκκινο».

Θὰ ἐρωτήσετε : ποῦ αὐτά ;

Ἀπλούστατον· ἀποτελοῦν τὸ πραγματικὸν βάθρον τοῦ ἀγάλματος τοῦ Κολοκοτρώνη. Τὸ ρεζίλευμα ὀφείλεται εἰς τὸν ἐπιχειρηματίαν τοῦ «Κεντρικοῦ» κινηματογράφου. Χιλιάδες διαβατῶν ἐπὶ ὁλόκληρον ἑβδομάδα βλέπουν

τὰς σκανδαλώδεις αὐτὰς ρεκλάμας, τὰς σχολιάζουν, ἴσως τὰς ἀπολαμβάνουν, χωρὶς νὰ εὑρεθῇ οὔτε ἕνας νὰ τὰς ποδοκυλήσῃ. Μεταξὺ τῶν θεατῶν δὲν λείπουν βέβαια καὶ χωροφύλακες. Αὐτοὶ διασκεδάζουν ἀκόμη περισσότερον μὲ τὸ θέαμα.

★

Κομήτης—ἢ μᾶλλον τρεῖς κομῆται —προαναγγελθησαν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν συνεκινήθη. Πρὸ ἐτῶν ὅτε ὁ Χάλλεϋ προεφήτευσε, μετὰ Χριστὸν πάντοτε, τὴν καταστροφὴν τῆς Γῆς, οἱ ἀγαθοὶ Ἀθηναῖοι διενυκτέρευσαν εἰς τό... Ζάππειον, καφεποτοῦντες. Τώρα ὁ κομήτης ὑπενθυμίζει τὸν μῦθον τοῦ βοὸς καὶ τοῦ κώνωπος. Sic transit. .

★

Ὁ δημοτικισμὸς (γράφε,μαλλιαρισμὸς) διέρχεται κρίσιν. Δηλαδὴ κρίσιν ποτὲ δὲν εἶχε διὰ νὰ τὴν χάσῃ. Τὸ γεγονός, — εὐχάριστον ἐν τούτοις ἀπὸ πάσης ἀπόψεως— βεβαιοῖ ὁ κ. Γληνός, πρώην γεν. γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῆς Δημοσίας..Ἐκπαιδεύσεως καὶ διὰ νὰ τὸ ἀποδείξῃ ἐχρειάσθη δύο διαλέξεις, ἃς ἔκαμεν εἰς τὴν «Φοιτητικὴν Συντροφιάν» Ἡ Ἕνωσις ἔγινε, βλέπετε, Συντροφιά, ὅπως ὁ Σύλλογος συμμάζωξι, καθὼς ἡ Συντεχνία ἐλέγετο ἐπὶ Τουρκοκρατίας συνάφι.

Ὁ κ. Γληνὸς διέκρινε τρεῖς ἀδιακρίτους σχολάς. Τὴν ἐπαναστατικὴν τοῦ κ. Ψυχάρη δηλαδὴ τὴν Γαλλικήν, τοῦ κ. Ψυχάρη ὄντος Ἑλληνογάλλου. Αὐτὴ ἔσβυσε.Τὴν Ἀγγλικήν, λόγῳ τῆς διαμονῆς ἐν Ἀγγλίᾳ τῶν κ. κ, Πάλλη καὶ Ἐφταλιώτου· ἀλλ' ὁ δεύτερος νομίζομεν ἔμενεν ἐν Καλκούττᾳ — συνεπῶς ἔχομεν σχολὴν Καλκούττας, ἐπαρκῶς συμβολίζουσαν τὸν μαλλιαρισμὸν— καὶ τὴν Δολμούζειον ἐν Βόλῳ ὡς ἐκ τῆς δράσεώς του ὡς ἀθεϊστοῦ. Τώρα ποία ἀπὸ τὰς τρεῖς εἶνε ἡ ἐξωφρενικωτέρα, δὲν μᾶς εἶπε ὁ κ. Γληνός, ὅστις μετριοφρόνως δὲν ἐτιτλοφόρησε καὶ ἄλλην σχολὴν καὶ μὲ τὸ καλλιτεχνικὸν ὄνομά του. Ἡ Ψυχαρική, λοιπὸν ἡ Πάλλη—ὀφταλική, ἡ Δελμούζειος. Μὲ ἄλλους λόγους : Τὸ Παρίσι, ἡ Καλκούττα, ὁ Βόλος. Ὁ μαλλιαρισμὸς οὕτω προσέλαβε καὶ διεθνῆ μορφὴν καὶ μόνον Ἑλληνικὴν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ ποτέ.

Ὁ ὁμιλητὴς (γράφε : κουβεντολόγος) τῆς «Συντροφιᾶς» κατέκρινε τοὺς δημοτικιστὰς οἱ ὁποῖοι γράφουν χρονογραφήματα καὶ διηγήματα εἰς καθαρεύουσαν. Ἀνέφερε ὀνομαστὶ τοὺς κ. κ. Παλαμᾶν, Νιρβάναν καὶ Δροσίνην. Δηλαδὴ ἔψεξε τὸ φωτεινότερον σημεῖον τῆς δράσεώς των ἐν πεζῷ λόγῳ Διότι διὰ νὰ γράφουν εἰς καθαρεύουσαν θὰ εἰπῇ ὅτι αἰσθητικῶς κατανοοῦν καὶ αὐτοὶ τὴν ἀνάγκην αὐτήν, διὰ νὰ ἠμπορῇ νὰ τοὺς παρακολουθῇ τὸ ἀναγνωστικὸν κοινόν.

★

Ἐφυλλομετροῦσα πρὸ ἡμερῶν τὸ ὀγκῶδες τεῦχος τῆς Ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ, ὅστις ἐκοιμήθη τὴν νύκτα τῆς 19 Δεκεμβρίου 1920 ἐν Ἑλλάδι. Τὸ τεῦχος αὐτὸ τῆς στατιστικῆς ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας εἶνε ἡ ἀκριβεστέρα Γεωγραφία τοῦ Κράτους, διότι περιλαμβάνει ὅλας τὰς πόλεις, τὰ χωρία, τοὺς συνοικισμοὺς κατὰ νομούς, ἐπαρχίας καὶ δήμους Αἴσθημα λύπης μὲ ἔκαμε νὰ σταματήσω εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ἀναλυτικῶν κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν πινάκων Ἀνεγράφετο ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀδριανουπόλεως. Ποῦ εἶναι τώρα ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς αὐτός ; Καὶ ἐὰν κατεγράφετο, πόσον ἠλαττωμένος θὰ ἦτο, ἂν ληφθοῦν ὑπ' ὄψει αἱ κακουχίαι καὶ αἱ νόσοι τῶν ἀναγκαστικῶς μεταναστευσάντων.

Ἐτ τῆς ἀπογραφῆς ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ πολυπληθέστερος νομὸς εἶνε ὁ τῆς Ἀττικοβοιωτίας (623,339) κατόπιν ὁ τῆς Θεσσαλονίκης (407,223) καὶ μικρότερος ὁ τῆς Ἄρτης (53,051).

Τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ, περιλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀν. Θράκης εἶνε 5,535,850.Οἱ θήλεις ὑπερτεροῦν τοὺς ἄρρενας κατὰ 24,572 ψυχάς. Κατὰ διοικήσεις ἡ Στερεὰ Ἑλλὰς ἔχει 1,125,073 κατοίκους, ἡ Πελοπόννησος 945, 204, ἡ Θεσσαλία 438,408, ἡ Ἤπειρος 266, 285, ἡ Μακεδονία 1,090,432, ἡ Ἑπτάνησος 224,189, αἱ Κυκλάδες 122,347, ἡ Κρήτη 346, 484, αἱ Νῆσοι Αἰγαίου 273,095.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κάμνει ἐντύπωσιν εἶνε αἱ Τουρκικαὶ ὀνομασίαι χωρίων τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος αἱ ὑφιστάμεναι ἀκόμη καὶ σήμερον. Φαντάζεταί τις πόσον ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν θὰ ἀνέλθῃ, προστιθεμένων καὶ τῶν ὀνομασιῶν τῆς Νέας Ἑλλάδος. Ἐπίσης ὑπάρχουν συνοικισμοὶ εἰς οὓς δὲν ὑπάρχει οὔτε μία γυναῖκα. Μεθοδικώτατον τὸ εὑρετήριον, ἀλλ' παρατηρεῖ τις μίαν ἔλλειψιν. Ὅτι ὁ μετὰ τόσης λεπτομερείας ἀναγραμένος πληθυσμὸς δὲν ταξινομεῖται ἄλλως πως. Ἀριθμοὶ ξηροί. Ἀλλὰ πόσοι οἱ ἐγγράμματοι καὶ οἱ ἀγγράμματοι ; Διαίρεσις ἐπίσης τῶν κατοίκων καθ' ἡλικίαν, κατὰ ἐπάγγελμα θὰ μᾶς ἔδιδε διδακτικὰ πορίσματα.

★

Αἱ διαλέξεις ἤρχισαν ἐρέτος μὲ κάποιαν ἐπικαιρότητα καὶ πρωτοτυπίαν. Πρῶτος ὁ κ. Ἄμαντος ἀνέπτυξε πῶς περιεθάλποντο οἱ πρόσφυγες κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους, καθ' οὓς τὴν πρωτοβουλίαν τῆς περιθάλψεως εἶχεν ἀναλάβῃ ὁ κλῆρος.

Ἡ δ. Σ. Μαρκέτου, μικρὰ τὸ δέμας ἀλλὰ μαχήτρια τῆς ἰδέας, ὡμίλησε μὲ πολλὴν σεμνότητα ἀλλὰ καὶ μὲ περισσὴν εἰλικρίνειαν κατὰ τῆς χειραφετημένης γυναικός, κατὰ τῆς μόδας, ὑποστηρίξασα ὅτι ἡ γυνὴ πρέπει νὰ μείνῃ γυνή, δηλ. εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν ἡ φύσις καὶ ἡ ὑγιὴς κοινωνικὴ ἀντίληψις τὴν προώρισε καὶ νὰ μὴ προσπαθῇ νὰ μιμῆται τὸν ἄνδρα εἰς τὰς ἀσχολίας του, τὰ ἐλαττώματά του, τὰς συνηθείας του καὶ νὰ πολιτικολογῇ.

Ἄλλη δεσποινίς, ἡ Ἐλδα Λαμπίση, παρακολουθήσασα τὴν Μικρασιατικὴν ἐκστρατείαν καὶ συμμερισθεῖσα τὰς περιπετείας της, ἀφηγήθη πολεμικὰ ἐπεισόδια. Ἡ δ. Λαμπίση, συμπαθεστάτη τὴν ὄψιν, ψυχικῶς εἶνε ἀτίθασσος. Εἰς μίαν φωτογραφίαν παρίσταται πατοῦσα ἀφελέστατα ἐπὶ Τουρκικοῦ πτώματος.

Ὁ φουτουριστὴς καὶ ὡραιογράφος κ. Φιλύρας ἀνέλαβε νὰ διακηρύξῃ «Πῶς ἀγαποῦν ἢ μᾶλλον πῶς δὲν ἀγαποῦν αἱ Ἀθηναῖαι» προαναγγείλας ἀποκλεισμὸν τοῦ ἀσχήμου, εἰς ὁ προνομιακῶς ἀνήκει, φύλου. Φοβηθεὶς ὅμως τὴν ἀπομόνωσιν ἐν μέσῳ τρισχαριτωμένων σατανιδίων, ἀφῆκε ἀνοικτὰς τὰς θύρας εἰς ἀμφότερα τὰ φῦλα καὶ εἰς πᾶσαν ἡλικίαν, μὲ πλειοψηφίαν γεροντοκορῶν. Ὁ ἀπὸ χειρογράφου ἀγορητὴς διεκόπτετο συχνότατα ὑπὸ τοῦ εὐθυμοῦντος ἀκροατηρίου, ἰδίως ὅταν ἀφηγεῖτο τὰς διαφόρους χυλοπήττας, ἃς ἐγεύθη. Διὰ τὴν ἀπαγγελίαν ποιημάτων ἐξέλεξε παραδόξως τὴν δ. Ἀδάμ, ἐνῷ προκειμένου περὶ ἀκροατηρίου ἀπὸ Εὔας κυρίως ἀποτελουμένου, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐμφανισθῇ ὁ πρωτόπλαστος, ἔστω καὶ κατ' ὄνομα.

Οἱ κ. κ. Δούρας καὶ Καρανάσιος διὰ θρησκευτικῶν κηρυγμάτων ἀπὸ θεάτρου μᾶς διεβεβαίωσαν ὅτι « Ἑκατομμύρια ζώντων ἤδη, οὐδέποτε θὰ ἀποθάνωσι». Ἀπὸ τὸ στόμα των καὶ εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ αὐτί. Εὐαγγελιζόμενοι τὴν πτῶσιν τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Σατανᾶ και τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ, ἐζήτησαν νὰ προσηλυτήσουν ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρίας τῶν Σπουδαστῶν τῆς Γραφῆς. Ἂν δὲν ἀπατώμεθα, αὐτὰ λέγονται ἀφ' ὅτου ὑπάρχει χριστιανισμός. Οἱ νέοι κήρυκες θὰ ἐπαληθεύσουν; Ἰδοὺ ἡ ἀπορία, ὅπως ἔλεγεν καὶ ὁ Ἄμλετ.

★

Μὲ ἰδιαιτέραν συγκίνησιν χαιρετῶμεν τὴν τόνωσιν τοῦ ἡμερησίου Ἀθηναϊκοῦ τύπου μὲ τὴν ἀρχαιοτέραν ἐφημερίδα τῆς Ἀνατολῆς, τὴν « Ἀμάλθειαν», δημοσιογραφικὴν Ἀκρόπολιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἥτις φεύγουσα τὴν μάχαιραν τοῦ Κεμαλισμοῦ ἦλθεν πρόσφυξ εἰς Ἀθήνας, διὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν ὑπὸ τραγικὰς περιστάσεις διακοπεῖσαν ἔκδοσίν της, ὑπὸ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν τῶν κ. κ. Ὑπερίδου καὶ Σολωμονίδου Ἡ « Ἀμάλθεια» ἀπὸ τοῦ 1838 δὲν ἔπαυσεν ὑπεραμυνομένη τῶν ἐθνικῶν δικαίων,κυκλοφοροῦσα δὲ εἰς τὰ ὑπόδουλα μέρη καὶ τὴν Ρωσσίαν ἐνίσχυε παντοιοτρόπως τὸ πατριωτικὸν φρόνημα.

★

Ἐκλήθη ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως ἡ Ἑλλὰς νὰ μετάσχῃ τῆς ἐν Ν. Ὑόρκῃ διοργανουμένης διὰ τὴν 16 Φεβρουαρίου ἐκθέσεως ἐφευρέσεων. Δὲν γνωρίζω ἂν καὶ πόσοι ἐφευρέται θὰ μετάσχουν Γνωρίζω ὅμως ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῆς Ἐθν.Οἰκονομίας ἔχει ἐκδώσῃ ἕως τώρα ἑκατοντάδας διπλώματα εὑρεσιτεχνίας. Ποίαν ἀξίαν ἔχουν ὅλαι αἱ Ἑλλ. ἐφευρέσεις, ἄγνωστον. Ἀλλ' εἰς μίαν διεθνῆ ἔκθεσιν καὶ μάλιστα διοργανουμένην εἰς μίαν πόλιν ὡς ἡ Ν. Ὑόρκη, ἡ συμμετοχὴ ἑλλήνων ἐφευρετῶν ἀποβαίνει ἴσως ἐπικίνδυνος. Ὄχι βέβαια εἰς συναγωνισμὸν λόγῳ ὑπεροχῆς, ἀλλ' ἐκ φόβου μὴ παράσχῃ εὐκαιρίαν εἰς εἰρωνείας.

ΔΑΦΝΙΣ

ΤΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ

Ἔξοχος Γάλλος κοινωνιολόγος, ὁ ὑποκόμης Ντεβινέλ, ἐξέδωκεν ἐσχάτως ἐν βιβλίον τὸ ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναγνώσουν ὅλοι ὅσοι ζοῦν ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς ἰδιοφυΐας των. Εἶνε ἕνας τόμος 400 σελίδων καὶ ἐπιγράφεται: «Τὰ εἰσοδήματα τῶν διανοουμένων ἀπὸ τοῦ 1200 μέχρι τοῦ 1913» καὶ πραγματεύεται περὶ τῶν εἰσοδημάτων, πλουσιοπαρόχων ἢ συνηθέστερον πτωχικῶν, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανον ἐπὶ 7 αἰῶνας οἱ ἐνδοξότεροι καὶ οἱ ἀφανέστεροι καλλιεργηταὶ τῶν ἐπιστημῶν, τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, τόσον εἰς τὴν Γαλλίαν ὅσον καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς Εὐρώπης. Τὸ βιβλίον εἶνε πλῆρες λεπτομερειῶν καὶ στατιστικῶν.

Ἐν χαρακτηριστικώτατον φαινόμενον τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται εἰς ὅλας τὰς ἐποχάς, καὶ ἐντονώτερον εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους εἶναι ἡ κακὴ ἐκτίμησις τῆς διανοητικῆς ἐργασίας. «Εἶμαι χορτασμένος ἀπὸ δόξαν καὶ πεινασμένος ἀπὸ χρῆμα» ἔλεγεν ὁ Κορνήλιος.

Εἰς τὴν λογοτεχνίαν καὶ τὰς καλὰς τέχνας οἱ οἰκονομικοὶ νόμοι ἀδιαφοροῦν διὰ τὴν προσωπικὴν ἀξίαν καὶ ἱκανότητα καὶ ἡ χρηματικὴ ἀμοιβὴ δὲν εἶνε ἀνάλογος τῆς ἰδιοφυΐας καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον, τοῦ κόπου τὸν ὁποῖον αὐτὴ καταβάλλει. Μάλιστα, ὅσον τὸ διανοητικὸν προϊὸν εἶνε εὐγενέστερον, τόσον ὀλιγώτερον κερδίζει ἀπ' αὐτὸ ὁ καλλιτέχνης.

Ὁ ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων τοῦ ΙΔ ' αἰῶνος εἶχε τοὐλάχιστον ἀπέναντι τοῦ σημερινοῦ τὸ πλεονέκτημα ὅτι ἐκαρποῦτο προσωπικῶς τὴν ἀμοιβὴν τῆς διανοητικῆς ἐργασίας του, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ προστρέξῃ εἰς τὸν ἐκδότην ἢ τὸν ἠθοποιόν.

Παλαιοὶ τραβαδοῦροι διηρμήνευον οἱ ἴδιοι τὸ ἔργον των ἢ τὸ ἐπόλουν χειρόγραφον εἰς ἕνα μόνον ἀγοραστήν. Κατὰ τὸν μεσαίωνα μερικοὶ σπουδασταὶ τῆς Ἀθηνῶν ἔγραφον καὶ ἔπειτα ἀπήγγελλον πρὸς τὸ κοινόν τοὺς στίχους των διὰ νὰ συνεχίσουν τὰς σπουδάς των.

Κατὰ τὸν 16ον καὶ 17ον αἰῶνα οἱ φιλόσοφοι, οἱ ἀνθρωπισταὶ καὶ οἱ χρονογράφοι ἐλάμβανον ἀμοιβὰς ἀξιολόγους. Οἱ καλλίτερον πληρωνόμενοι ἦσαν οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ἐπιστήμονες. Ὁ Ρουσὰρ διὰ τῆς ποιήσεώς του ἐκέρδισε σεβασμὰς προσόδους χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν τοὺς ἀδάμαντας καὶ τὸ χρῆμα τὰ ὁποῖα τοῦ ἔστελλαν κατὰ περιόδους ἡ Ἐλισσάβετ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ Μαρία Στούαρτ.

Ἦλθεν ἔπειτα ἡ χρυσῆ ἐποχὴ τῶν Μαικηνῶν. Οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ συγγραφεῖς ἀπηυθύνοντο πρὸς τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς πρίγκηπας ἀφιερώνοντες εἰς αὐτοὺς τὰ ἔργα των καὶ συνωδεύοντες αὐτὰ διὰ κολακευτικῶν ἐπιστολῶν. Ὁ ποιητὴς Μαλὲρπ κολακεύων τὸν Ρισελιὲ κατώρθωσε νὰ λάβῃ μίαν σύνταξιν μὲ τὴν ὁποίαν ἔζησε καθ' ὅλην τὴν ζωήν του. Ὁ Λαφονταὶν ἔλαβε σύνταξιν 325 φράγκων. Κατὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'. αἱ συντάξεις τὰς ὁποίας τὸ Κράτος ἐπλήρωνεν εἰς τοὺς τότε λογίους ἔφθασαν τὰ 375,000 φράγκα κατ' ἔτος.

Μερικοὶ ὅμως κατώρθωσαν νὰ ἀποκτοῦν φήμην καὶ πλοῦτον, χωρὶς νὰ προστρέχουν εἰς βασιλεῖς ἢ πρίγκηπας. Ὁ ποιητὴς Σαπελὰν ἄφησεν ἀποθνήσκων ἓν ἑκατομμύριον φράγκων, ὁ Μπουαλὼ 286,000. Τοὐναντίον τὰ συγγραφικὰ δικαιώματα τοῦ Λαμπρυγὲρ καὶ τοῦ Κορνηλίου δὲν ὑπερέβησαν τὰ 7,000 φράγκα. Ὁ Κορνήλιος διὰ μίαν παράστασιν τοῦ «Σίδ» ἐλάμβανε τρία τάλληρα ὡς συγγραφικὰ δικαιώματα καὶ ἀπέθανε ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ. Ὁ Λεσὰζ διὰ μίαν παράστασιν τοῦ ἀριστουργήματός του «Τουρκαρὲ» ἔλαβεν 9 φράγκα.

Ἐὰν ἀπὸ τὴν λογοτεχνίαν μεταβῶμεν εἰς τὰς καλὰς τέχνας, εὑρισκόμεθα ἐνώπιον γεγονότων χαρακτηριστικωτέρων. Ὁ Ντύρερ ἀποθνήσκων ἄφησε περιουσίαν 160.000 φρ. δηλαδὴ ὅσον ἀξίζει σήμερον ἕνας ἀπὸ τοὺς πίνακάς του Ὁ Κορρετζιο ὑπεχρεώθη νὰ δώσῃ τὸν «Χριστὸν εἰς τὸ Ὄρος Ἐλαιῶν» διὰ νὰ ἐξοφλήσῃ ἕνα χρέος 100 φρ. Τὸ ἄγαλμα τοῦ Μωϋσέως ἐπληρώθη εἰς τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον 22,000 φράγκα!

ΣΤΙΧΟΙ ΑΝΑΞΙΟΙ

Ἦταν Μαγιοῦ ἕνα δειλινὸ γλυκὸ
Σὰν σκύψαμε φυλλομετρῶντας καὶ οἱ δύο
Πάνω σ' τἀγαπημένο τὸ βιβλίο.
Μιᾶς ὁλοκαίνουργης γλυκειᾶς κὶ αγνῆς ζωῆς
Ποῦ ἕνα τραγοῦδι ρυθμικὸ καὶ θεῖο
μᾶς συνεπῆρε καὶ τοὺς δύο.

Γύρω μας χύναν γιασεμιά, τριανταφυλλιὲς
μοσκοπνοές· τοὺς ἴσκιους μας ἀπὸ ψηλὰ τ'ἀστέρι
ἐρώτιζε, κι ὡς τὴ ψυχή, σὰν ἅγιο χέρι...
Μέσ' τὸ βιβλίο ἀπώθεσα γιὰ μιὰ ζωὴ
Πόθους, λαχτάρες. ὄνειρα, χαρὲς κ' ἐλπίδες
Στὰ μάτια μου ὅλα αὐτά, τὰ γνώρισες,τὰ εἶδες

Κ'ἡδονικὲς στιγμὲς τρελλές, π'ἀχόρταγη ἀρίνουν
Καὶ σάρκα καὶ ψυχη — πορφύρα ἁπλωμένη.
Εἰς τὸ βωμὸ τῆς ἄφθαστης ἀγάπης, σκλαβωμένη.
Χωρὶς ποτὲ νὰ ὑπονιαστῶ πῶς ἅγριος βορρᾶς
Θὰ φύσαγε τριγύρω μας σκορπῶντας ἕνα, ἕνα
Τὰ φύλλα τῆς ἀγάπης τοῦ βιβλίου, ὠιμένα!

Γνωρίζοντάς μου ὠκεανοὺς συνεφιασμένων κόσμων
Σβύνοντας τὸ χρυσόνειρο, καὶ τὸν ἦχο τὸ Θεῖο
Ξεσχίζοντάς μου τὴ καρδιά, καὶ τὸ βιβλίο ...

ΑΘΗΝΑ ΡΘΥΣΣΑΚΗ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ

Καί, τώρα πιά, ποῦ 'ντύθηκε
τὸ κάτασπρο καὶ παγερὸ
ἡ φύσις σάβανο :
τὸ χιόνι,
καὶ τὸ πουλάκι ἀπόδιωχτο
κλαρὶ δὲν 'βρίσκει δροσερὸ
νὰ 'βρῇ ξαπόσταμα,
κι' οἱ κλῶνοι
κι' οἱ πιὸ μεγάλοι ἐσπάσανε
ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ χιονιοῦ,
κι' ἕνα του πέταγμα
'στὸ λόγγο
τὸ φέρνει πρὸς τὰ ἐρείπια
— βάσι τοῦ κόσμου του τοῦ νιοῦ —
καὶ μόνο ἀπόμακρα
μὲ βόγγο
κλαίγει ἐκεῖ μονάχο του,
πῶς μοιάζει μὲ τὸν Ποιητὴ
καὶ 'στὴν ὁλόπαγη
ὀρφάνια
κι' ἐρημιά, ποῦ ὅμως κάτασπρη
τὴν βλέπει ἡ θεία ψυχὴ αὐτὴ
καὶ πᾶν' κι' οἱ δυό τους
'στὰ οὐράνια.

ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΠΡΑΤΑΝΟΥ

ΛΑΪΚΑΙ ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ

ΜΙΑ ἔλλειψις αἰσθητὴ εἰς πόλιν πολυάνθρωπον ὅπως εἶναι ἤδη αἱ Ἀθῆναι, ἔλλειψις ἄλλως τε πρὸ πολλοῦ αἰσθητὴ ἀφοῦ τὰ ἄσματα ἐκυκλοφόρουν συχνότατα ἀνὰ τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς οἰκίας, περισσότερον ἢ τώρα, ἦτο ἡ ἔλλειψις λαϊκῶν συναυλιῶν. Ἡ μουσικὴ ἀνάπτυξις τοῦ λαοῦ παραμένει, ἀπὸ δεκαετηρίδων ἡ αὐτή, ἂν μὴ χειροτέρα. Ἄλλοτε ἐτραγουδοῦσαν. Σήμερον οἱ περισσότεροι ὀγκανίζουν. Καὶ ἂν τὸ μουσικὸν αἴσθημα ἐλεπτύνθη παρὰ ταῖς ἀνωτέραις τάξεσι, διὰ τὰ κατώτερα λαϊκὰ στρώματα οὐδεμία ἐλήφθη φροντὶς ὅπως παρακολουθήσῃ τὴν πρόοδον. Οἱ μουσικοὶ ἀριθμοῦνται εἰς ἑκατοντάδας, τὰ ὠδεῖα ἀσφυκτιοῦν ἀπὸ τὸ μαθητικὸν πλῆθος καὶ ἐν τούτοις ἡ μουσικὴ διαπαιδαγώγησις γενικῶς ὑστερεῖ. Τὸ κυριώτερον μέσον μουσικῆς μορφώσεως εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ διοργάνωσις λαϊκῶν συναυλιῶν.

Λέγοντες *λαϊκὰς* συναυλίας, δὲν ἐννοοῦμεν τὰς συνήθεις σοβαρὰς συναυλίας μὲ ἠλαττωμένας μόνον τιμάς, ἀλλὰ μὲ προγράμματα προσιτὰ εἰς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν. Σκοπὸς δὲ αὐτῶν νὰ μὴ εἶνε ἁπλῆ τέρψις — μολονότι μουσικὴ θὰ εἴπῃ πρωτίστως τέρψις — ἀλλὰ καὶ μόρφωσις αἰσθητική, διὰ νὰ ἠμπορεῖ καὶ ὁ μὴ πνευματικῶς προηγμένος, νὰ παρακολουθῇ μίαν ἐκτέλεσιν, νὰ τὴν ἐννοῇ, νὰ τὴν ἐκτιμήσῃ, νὰ τοῦ ἀρέσῃ.

Πρὸς τοιαύτην κατεύθυνσιν κοινωνικῆς ἀναπτύξεως δὲν ἀπέβλεψεν καμμία ἕως τώρα σοβαρὰ προσπάθεια. Ἀπόπειραι ἔγιναν, ἀλλ' ἄνευ βάσεως, ἄνευ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐπιμονῆς. Καὶ ὅμως ἡ ἀνάγκη τῆς λαϊκῆς μουσικῆς μορφώσεως ἔπρεπε νὰ ἦτο μέλημα καὶ τῶν Ὠδείων καὶ τῶν Καλλιτεχνικῶν Συλλόγων καὶ τοῦ Κράτους.

*

Πρὸ δεκαετίας ὁ ἀλησμόνητος Σπανδωνῆς, ὁ ὁποῖος εἶχε τὰς θαυμασιωτέρας ἰδέας ἀλλὰ ἠρκεῖτο νὰ προτρέπῃ μόνον τοὺς ἄλλους καὶ τὰς ἐκτελοῦν, εἶχε προτείνῃ εἰς τὸν σύλλογον «Τέχνη», εἰς ὃν συνειργαζόμεθα, ἓν σχέδιον. Νὰ ἐπιστρατευθοῦν δόκιμοι καλλιτέχναι — ἔστω καὶ ἂν δὲν ἦσαν καθηγηταὶ — καὶ νὰ ἀπηρτίζετο μία ὁμάς, ἡ ὁποία νὰ ἔδιδε λαϊκὰς ἀποκλειστικῶς συναυλίας κάθε Κυριακὴν κατὰ συνοικίας, μὲ προγράμματα ἀρχικῶς ἑλληνικῶν μόνον συνθέσεων, καὶ ἀργότερα καὶ ξένων. Ἡ εἴσοδος πεντηκοντάλεπτος, ὡς τόπος δὲ νὰ ὁρισθοῦν αἱ αἴθουσαι τῶν σχολείων. Ἡ περιοδεία αὕτη δὲν θὰ ἀπῄτει πολλὰ χρήματα — τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μάλιστα, — διότι τὰ προγράμματα θὰ ἦσαν τὰ ἴδια εἰς κάθε συνοικίαν. Προετιμήθη ὁ τρόπος αὐτός, διὰ νὰ κατορθωθῇ εὐχερέστερον ἡ συγκέντρωσις λαϊκοῦ κόσμου· Ὅταν τὸ βουνὸ δὲν πηγαίνει εἰς τὸν Μωάμεθ, λογικὸν εἶνε ὁ Μωάμεθ νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸ βουνό. Μίαν ἑβδομάδα μετὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ σχεδίου, γενομένου δεκτοῦ, ἐκηρύχθη ἡ ἐπιστράτευσις. Οὔτε σκέψις ἐγένετο πλέον, διότι ἔκτοτε εἴμεθα σχεδὸν διαρκῶς εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν ἥτις δὲν εἶνε εὔνους δι' ἔργα ἀπαιτοῦντα εἰρήνην καὶ ἡρεμίαν πνεύματος καὶ ψυχῆς. Σήμερον δὲ οὔτε ὁ Σπανδωνῆς ὑπάρχει, οὔτε ὁ Σύλλογος.

*

Εἰς τὴν ἀνάμνησιν αὐτὴν μὲ ἔφερεν ἡ σύγχρονος ἀναγγελία ἱδρύσεως δύο συναιτερισμῶν μὲ τὴν πρωτοβουλίαν νὰ δίδουν λαϊκὰς συναυλίας, ἀλλὰ κατ' ὄνομα μόνον. Τὰ προγράμματά των περιλαμβάνουν ξένους μουσουργούς, προσιτοτέρους βέβαια εἰς τὸ αὐτί, ἀλλὰ προορισμένα διὰ τὸ σύνηθες κοινὸν τῆς κοσμικῆς κινήσεως, τὸ ὁποῖον σχεδὸν κατὰ τὸ πλεῖστον εἶνε τὸ ἴδιον ποῦ παρακολουθεῖ καὶ τὰς μεγάλας συμφωνικὰς συναυλίας. Ποῖον θὰ εἶνε τὸ κέρδος διὰ τὸν λαόν ; Συναυλίαι ἄλλως τε μὲ τιμὰς 12, 8 καὶ 5 δρ. δὲν εἶνε προωρισμέναι νὰ ἑλκύσουν οὔτε τοὺς ἐπαγγελματίας, οὔτε τοὺς ὑπαλλήλους, οὔτε τοὺς ἐμπόρους, πολὺ ὀλιγώτερον τοὺς ἐργάτας. Δὲν ἀμφισβητεῖ κανεὶς ὅτι καὶ αἱ τοῦ εἴδους αὐτοῦ συναυλίαι ἔχουν λόγον οὖσαι ἐν διαμέσον μεταξὺ τῶν κλασικῶν συνθέσεων καὶ τῶν λαϊκῶν μελῳδιῶν. Ἀλλὰ θὰ ἠθέλαμεν νὰ μὴ παροραθοῦν αἱ μεγάλαι λαϊκαὶ μάζαι, διότι αὗται ἔχουν καὶ τὴν μεγαλειτέραν ἀνάγκην αἰσθητικῆς διαμορφώσεως.

Κυρίως διὰ τῶν λαϊκῶν συναυλιῶν θὰ ἐξυπηρετηθῇ ἡ Ἑλληνικὴ μουσικὴ παραγωγή, ἡ ὁποία δὲν ἔτυχε μέχρι τοῦδε τῆς προσηκούσης διαδόσεως καὶ ἐνισχύσεως.

Εἶνε σχεδὸν ἄγνωστοι αἱ ἐπὶ ἑλλ. μοτίβων γραμμέναι συνθέσεις τῶν ἑλλ. μουσουργῶν, ὡς ἡ Ἑλλ. Σουΐτα τοῦ Λαυράγκα, ἡ Συμφωνία Λεβεντιᾶς τοῦ Καλομοίρη, ὡς καὶ τὰ δημοτικὰ τραγούδια. Ἀλλὰ καὶ αἱ μελῳδίαι τῆς Ἰταλικῆς μουσικῆς πρὸς ἣν ἔχομεν ἐξοικειωθῇ, ἰδίως τῶν μελοδραμάτων, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετελοῦντο εἰς τὰς λαϊκὰς συναυλίας. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑφίστανται ἀκόμη τὰ σαντούρια, νὰ κυριαρχοῦν οἱ πλανόδιοι ὀργανοπαῖκται, νὰ ὠτοσπαράζουν τοὺς θαμῶνας τῶν κέντρων τὰ παιδάκια, ἀγόμενα πρὸς ἐκμετάλλευσιν εἰς τὰ ζυθοπωλεῖα διὰ νὰ ξεφωνίζουν κατὰ τρόπον δίδοντα ὄψιν εἰς τὰς Ἀθήνας Ἀεδήρων; Δὲν εἶναι προτομότερον νὰ ἀπολαμβάνῃ ὁ πολὺς κόσμος τὸν «Ριγολέττον» ἀπὸ μίαν μικρὰν ὀρχήστραν, ἀντὶ νὰ τὴν ἀκούῃ παρωδουμένην ἀπὸ τὴν ρομβίαν;

Εἰς τὴν λαϊκὴν αὐτὴν μουσικὴν κίνησιν ἠδύνατο νὰ συμβάλῃ καὶ ἡ στρατιωτικὴ μουσική, παιανίζουσα καὶ αὐτὴ εἰς συνοικιακοὺς χώρους. Ἴσως ἀντιταχθῇ ὅτι αὐτὴ μὲν παιανίζει εἰς τὰς πλατείας, ὑπάρχουν δὲ καὶ δύο κουιντέτα εἰς δύο κέντρα, εἰς τὸ «Πανελλήνιον» καὶ τὸ «Πάνθεον». Περιττὸν νὰ λεχθῇ ὅτι αἱ ἐκτελέσεις αἱ ὁποῖαι γίνονται εἰς πλατείας μὲ τὸν θόρυβον, τοὺς χαζοὺς καὶ εἰς ὥραν ἀκατάλληλον, ἢ εἰς ζυθοπωλεῖα εἰς τὸ πνιγηρὸν καὶ φαγοποτικὸν περιβάλλον, δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν πρὸς τὴν μουσικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ λαοῦ. Ἐπίσης ἡ «Ἀθηναϊκὴ Μανδολινάτα» θὰ ἠδύνατο καὶ αὐτὴ νὰ συμβάλῃ διὰ τῆς συμμετοχῆς της εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν Λαϊκῶν συναυλιῶν.

ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΣ

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝ ΙΤΑΛΙΑ

Εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα καὶ περισσότερον διαδεδομένα ἰταλικὰ περιοδικὰ «Τὰ Βιβλία τῆς Ἡμέρας», ὁ γνωστὸς φιλέλλην καθηγητὴς Ἀουρέλιο Παλμιέρι ἀφιερώνει μακρὸν ἄρθρον περὶ τῶν «Ποιητικῶν νεοελληνικῶν ἀνθολογιῶν» ἐξ ἀφορμῆς τῆς τελευταίας ἐκδόσεως τῶν ἑξῆς τριῶν ἀνθολογιῶν 1) «Ἑλληνικὰ ποιήματα κατάλληλα δι' ἀπαγγελίαν», ὑπὸ Θεώνης Δρακοπούλου, 2) «Νεοελληνικὴ ἀνθολογία» ὑπὸ Σιδέρη καὶ 3) «Ἀνθολογία τῶν νέων ποιητῶν μας» ὑπὸ τοῦ «Πολιτισμοῦ».

Ὁ Ἰταλὸς Ἑλληνιστὴς παραπονεῖται διότι δὲν ὑπάρχει μιὰ ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας καὶ προσπαθεῖ μόνος του, ἀπὸ τὰ σποραδικῶς ἀναγινωσκόμενα βιβλία νὰ σχηματίσῃ μίαν ἰδέαν καὶ νὰ γνωρίσῃ εἰς τοὺς Ἰταλοὺς τὰ καλλίτερα πνευματικὰ νεολληνικὰ ἔργα.

Ὁ κ. Παλμιέρι ὁμιλεῖ μὲ ἐνθουσιασμὸν διὰ τοὺς νεαροὺς συγχρόνους Ἕλληνας ποιητὰς καὶ ἀναφέρει τὰ ὀνόματα τοῦ Μάρκου Αὐγέρη, Νίκου Καρβούνη, Γερασίμου Σπαταλᾶ, Τέλλου Ἄγρα, Γιάννη Στογιάννη, Εἰρήνης Δενδρινοῦ, Φώτου Γιοφύλλη, Ν.Πετμεζᾶ, Ἰωσὴφ Ραφτοπούλου καὶ μεταφράζει τὸ «Ὁ Κύριος ἔρχεται» τοῦ Γ. Δούρα καὶ τὴν «Νοσταλγίαν» τοῦ Α. Βλάχου.

Ὁ αὐτὸς καθηγητὴς εἰς ἄλλο περιοδικόν, τὴν «Κουλτούρα», δημοσιεύει ἄρθρον περὶ τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἓν τραγικὸν νεοελληνικὸν ποίημα» καὶ μεταφράζει ἀπὸ τὸν «Λάμπρον» ὁλόκληρον τὸ τραγοῦδι «Τὰ δύο ἀδέρφια», καὶ τὰ ἀποσπάσματα «Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς» καὶ «Ἡ Δέησις τῆς Μαρίας», ἀνάγραφων καὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ «Λάμπρου» τὸν ὁποῖον παραβάλλει μὲ τὸ «Ἔγλημα καὶ Τιμωρία» τοῦ Δοστογιέφσκη.

Ἐν τέλει ὁ κ. Παλμιέρι εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἀνατολικὴ Εὐρώπη» ἀφιερώνει ἑπτὰ πυκνοτυπωμένας σελίδας εἰς τὴν «Νεοελληνικὴν φιλολογίαν ἐν Ἰταλία» καὶ κάμνει εὐρύτατον λόγον διὰ τὸ ἔργον τοῦ καθηγητοῦ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Νεαπόλεως κ. Φραγκίσκου Ντὲ Σιμόνε Μπροῦβερ.

Εἰς ὀλίγους ἴσως θὰ εἶνε γνωστὸν ἐν Ἑλλάδι ὅτι ὁ καθηγητὴς Ντὲ Σιμόνε Μπροῦβερ, εἶνε ὁ μεγαλήτερος προπαγανδιστὴς τῆς Νεοελληνικῆς φιλολογίας ἐν Ἰταλίᾳ. Τὰ σχετικὰ ἔργα του ἀνέρχονται εἰς δεκάδας τόμων. Ἔχει γράψει ἱστορίαν τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίας, μεταφράσεις ποιημάτων καὶ διηγημάτων καὶ δραμάτων καὶ κωμωδιῶν καὶ ἔχει συγγράψει καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διηγήματα καὶ ποιήματα. Ἐσχάτως ἐξέδωκε καὶ μίαν Γραμματικὴν τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης ἡ ὁποῖα θεωρεῖται τελειοτέρα εἰς τὸ εἶδός της καὶ ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον ἐφόδιον διὰ τὴν εὔκολον ἐκμάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπὸ τοὺς Ἰταλούς.

Μεταξὺ τῶν μεταφράσεών του ἀναφέρομεν τὴν «Ἐκλογὴν Συζύγου» κωμωδίαν τοῦ Δ. Παπαρρηγοπούλου, τὴν «Γαλάτειαν» τοῦ Βασιλειάδου, ποιήματα τοῦ Ζαλοκώστα, τὸν «Λουκᾶν Λάραν» καὶ ἄλλα διηγήματα τοῦ Βικέλα, τοὺς «Κρῆτας μου» τοῦ Δαμβέργη, ποιήματα τοῦ Στεφάνου Μαρτζώκη, τὰς «Ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας» τοῦ Λέροντος Μελᾶ, τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον τοῦ Σολωμοῦ.

Ὁ καθηγητὴς Ντὲ Σιμόνε Μπροῦβερ ὑπῆρξεν ὁ μέγας προπαγανδιστὴς τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἐν Ἰταλίᾳ. Κατὰ τὸ 1910 ἐξέδωσεν ἰδιαίτερον φυλλάδιον ὑπὲρ τῆς συνάψεως Ἰταλοελληνικῆς φιλίας. Ὑπερησπίσθη τὰ Ἑλληνικὰ δίκαια κατὰ τῆς μουσουλμανικῆς βαρβαρότητος μὲ τὰ βιβλία του «Τὸ αἴσχος τῆς Εὐρώπης, οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τὸν ὀθωμανικὸν ζυγόν». «Ἡ Μεγάλη Ἀτιμία κατὰ τῆς Κρήτης.» Ἡ Ἤπειρος χώρα Ἑλληνική», «Ἡ Δύναμις τοῦ Ἑλληνισμοῦ» κτλ. Ἐκτὸς τούτων ἔγραψε καὶ πολλὰ φυλλάδια ἐνάντιον τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Ἀλβανῶν.

Ὁ Φρ. Ντὲ Σιμόνε Μπροῦβερ παραβάλλεται ἐν Ἰταλίᾳ μὲ τὸν Λεγκρὰν καὶ τὸν Περνώ, οἱ ὁποῖοι ἐγνώρισαν ἐν Γαλλίᾳ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Ὁ κ. Παλμιέρι ἀναλύει σχεδὸν ὅλα του τὰ ἔργα καὶ καταλήγει προτείνων ὅπως εἰς τὰ ἰταλικὰ Πανεπιστήμια καθιερωθῇ ἐπισήμως ἡ διδασκαλία τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς ὠθοῦν λόγοι πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ πολιτικῆς.

Εἶναι γνωσταὶ αἱ προσπάθειαι τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Παβίας κ. Ἕκτωρος Ρομανιόλι, ὁ ὁποῖος διὰ τῶν θαυμασίων μεταφράσεών του τοῦ Πινδάρου, τοῦ Ἀριστοφάνους, τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Εὐριπίδου καὶ τῶν παραστάσεών του εἰς τὰς Συρρακούσας τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν δραμάτων καὶ εἰδυλλίων τοῦ Θεοκρίτου ἐγνώρισεν εἰς τοὺς Ἰταλοὺς τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν πνεῦμα.

Πλὴν τούτου. ὑπάρχει ἐν Ρώμῃ καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Νικόλαος Φέστα, ὁ ὁποῖος μαζὺ μὲ τὴν σύζυγόν του κ. Χίλδα Μοντέζι ἔχει μεταφράσει τοὺς ἀρχαίους τραγικοὺς, τὸν Ὅμηρον καὶ πλεῖστα βυζαντινὰ συγγράμματα. Ὁ κ. Φέστα εἶνε ἕνας ἀπὸ τοὺς βαθυτέρους Ἑλληνιστάς, παγκοσμίου φήμης, καὶ ἀγαπᾷ τὴν Ἑλλάδα ὅσον ὀλίγοι. Εἶνε μέλος τοῦ «Ἰστιτούτου ὑπὲρ τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης» καὶ ἐργάζεται τὰ μέγιστα ὅπως γνωρίσῃ τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα εἰς τοὺς Ἰταλούς.

ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΔΑ-ΒΙΝΤΣΙ*)

Νέα ζωογόνος πνοὴ ποιήσεως εἰσχωρεῖ σ' ὅλους τοὺς πόρους τῆς ἐπιστήμης ποῦ ὁ Δὰ Βίντση ἐκθέτει καὶ διασαφηνίζει, ὅπως ἀπὸ τὰς εἰκόνας του φαίνεται φωτεινὴ ἡ μεγάλη ποιητικὴ ψυχὴ τῆς φύσεως. Δὲν ἐπεδίωξε ποτὲ ὁ Δὰ—Βίντσι τὴν δόξαν τῶν λόγων. Αὐτὸ ἦταν μεγάλο καλό. Μπόρεσε νὰ μείνῃ ἄθικτον τὸ φυσικόν του.

Δι' ἀγάπην τῆς ἐπιστήμης ποὺ εἶναι πιὸ θετικὴ καὶ σχετικὴ ὅσο κατορθώνει νὰ πλησιάζῃ κανεὶς στὴ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν, ὁ Δὰ Βίντσι νοιώθει νὰ πιέζεται ἡ καρδιά του ἀπὸ συγκίνησιν. Κάποτε τὸ παθητικὸν αἴσθημα νικᾶ τὴν ψυχρὰν λογικήν. Νὰ παραπονιέται κανεὶς γιὰ τὴ βραχύτητα τῆς ζωῆς, τὸ θεωρεῖ ψυχικὴν ἀδυναμίαν. Καὶ ὅμως ὁ ἴδιος ἀποστρέφεται τὸν χρόνον «τὸν καταστροφέα τῶν πραγμάτων», λυπᾶται διὰ τὴν ἀρχαιότητα τὴν «φθονερὴ ποὺ καταστρέφει κάθε πρᾶγμα», λυπᾶται ποὺ ὅλα φθείρονται «ἀπὸ τὰ σκληρὰ δόντια τῶν γηρατειῶν, σιγὰ-σιγά, μὲ ἀργὸ θάνατο». «Τὸ νερὸ ποὺ ἀγγίζει τῶν ποταμιῶν, εἶναι τὸ τελευταῖον ἀπὸ κεῖνο ποὺ πῆγε καὶ τὸ πρῶτον ἀπὸ κεῖνο ποὔρχεται. Ἔτσι καὶ ὁ τωρινὸς καιρὸς» Δεν ἀποστρέφεται τὰς λυρικὰς τάσεις τοῦ νοῦ, μάλιστα κάποτε τὰς ζητῇ. Τὰς κρατεῖ γιὰ νὰ μὴ φύγουν. Οἱ κύκλοι ποὺ τὸ ρέον ὕδωρ κάνει, θυμίζουν στὸ Δὰ Βίντσι τὴν ἔκτασιν τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας στὸ σύμπαν καὶ τὰ ὅρια τῆς γνωστικῆς μας δυνάμεως.

Στὴν καρδιὰ τῆς φύσεως τοποθετεῖ τὲς τρυφερότητες καὶ τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων. Οἱ βράχοι ποὺ δονοῦνται ἀπὸ τοὺς οὐράνιους κεραυνούς, δὲν ἀφήνουν «χωρὶς ἐκδίκησι» τὴν προσβολήν. Ὀνομάζει τὴν ἐπιστήμην «μάρτυρα καὶ ὄργανον τοῦ δημιουργοῦ» τὸ νερὸ ποὺ ἀναβλύζει στὰ βουνὰ «αἷμα ποὺ κρατεῖ ζωντανὸ τὸ ὄρος». Ἡ γῆ εἶναι ἐμψυχωμένη, ὅπως τὸ ἀνθρώπινο σῶμα. Ἡ σάρκα της εἶναι ἡ οὐσια τῆς ἴδιας τῆς γῆς, τὰ κόκκαλά της αἱ πέτρες ποὺ ἀποτελοῦνται τὰ βουνά, τὸ κῦμα της «αἱ φλέβες τοῦ νεροῦ», ἡ λίμνη τοῦ αἵματος ποὺ εἶναι γύρω στὴν καρδιὰ εἶναι ὁ ὠκεανὸς καὶ θερμότης τῆς ψυχῆς τοῦ κόσμου εἶνε ἡ φωτιά.

Τὰ φυτά, οἱ λίθοι, τὰ ζῶα εἶναι τὸ σύμβολον τῆς ζωῆς. Γελοῦν. κλαῖνε, λυποῦνται. Ὁ Δὰ—Βίντσι θὰ δείξῃ ὅτι ἡ φύσις στενάζει ὅταν τὴν πιέζουν, ποὺ κάθε ἐπανάστασις εἰς τὴν φυσικὴν τάξιν τῶν πραγμάτων εἶναι ζημία, πῶς γκρεμίζει ὅποιον περηφανεύεται καὶ ὑψώνεται — ἀντιθέτως ὅποιος ταπεινώνεται— πὼς ὅλοι πληρώνουν τὰ λάθη των πὼς πρέπει, τέλος, νὰ ζῇ κανεὶς σύμφωνα μέ τοὺς νόμους τῆς φύσεως, νὰ εὐχαριστούμεθα μὲ τὴν θέσιν μας, νὰ μὴ θέλομεν τ' ἀδύνατο, γιατὶ ἔτσι πάντα θᾶναι ὁ κόσμος.

Κάποτε εἰς τὰς ὥρας ποὺ ἐσκέπτετο ὁ Δὰ Βίνστι κοίταξε μὲ λύπη τὰς ἀπείρους ἀθλιότητας τῆς γῆς. «Ὦ φύσις, γιατὶ ἔγινες μεροληπτική, καὶ σὲ μερικὰ παιδιά σου φάνηκες καλὴ μάνα, καὶ σ' ἄλλα εἶσαι σκληρότατη μητρυιά ;»

Πάντα πιστὸς ὁ Δὰ—Βίντσι στὴν φύσιν ἀφέθη νὰ ὁδηγηθῇ ἀπὸ αὐτὴν καὶ νὰ φωτισθῇ εἰς τὰς ἐρεύνας του διὰ τὰ διάφορα ὄντα καὶ τοὺς φυσιολογικοὺς νόμους.

Ἡ φύσις εἶναι σὰν παιδί. Μὲ μεγάλη φροντίδα κοπιάζει νὰ κάμῃ καὶ νὰ ὁδηγήσῃ ὅ.τι παρήγαγε τέλειον στὴν τελειότητά του, ἀλλὰ μόλις τὴ τελείωσε, σκέπτεται καὶ ἀρχίζει νὰ τὸ καταστρέφει. νὰ κοπιάζῃ διὰ τὴν ἐξαφάνισίν του. Ἔτσι διὰ τὸν ἄνθρωπο, διὰ τἄλλα ζῶα, διὰ τὰ φυτά, διὰ κάθε πρᾶγμα. Ὅ.τι φαίνεται στὴν ἀρχὴ κακό, γλήγορα μεταβάλλεται σὲ καλό Μὴ σ' ἐκπλήσσει ἂν ὑποφέρῃς. Ἀπὸ τὸν πόνο γεννιέται ἡ εὐχαρίστησις. Ἐπειδὴ ἡ φύσις εἶν' αἰώνια, ὁ θάνατος χρειάζεται. Τίποτα δὲν χάνεται. Στὴν ἀπέραντη θάλασσα τῆς ὑπάρξεως εἶναι μιὰ ἀδιάκοπη ἐξέλιξις μετιρρυθμίσεως Ἔτσι τὰ εἴδη δὲν σβύνονται, ἀλλὰ μεταβάλλονται καὶ αὐξάνουν. «Πάρε ἕνα κλαδὶ γέμισέ το χῶμα καὶ βάλε το σὲ μιὰ στέγη. Θὰ ἰδῇς ἀμέσως ν' ἀρχίσῃ νὰ βγάζῃ χόρτα καὶ σὰν ἐκεῖνα μεγαλώσουν θὰ κάμῃ σπόρους καὶ ἀφοῦ ξαναπέσουν τὰ παιδιὰ στὰ πόδια τῆς γρηᾶς μητέρας τους θὰ ἰδῇς τὰ χόρτα, σὰν κάμουν τοὺς σπόρους τους, νὰ ξηραίνονται, καὶ ἀφοῦ πέσουν στὴ γῆ σὲ λίγο καιρὸ νὰ μεταβάλλονται σὲ γῆ καὶ νὰ τῆς δίνουν αὔξησιν. Ἔπειτ' ἀπ' αὐτὸ θὰ ἰδῇς στοὺς σπόρους ποὔγιναν, νὰ κάνουν τὴν ἴδιο δρόμο».

Ἔτσι συμβαίνει γιὰ ὅλα τὰ πράγματα, «Θὰ ἰδῇς ποὺ μὲ τὴ φθορά τους καὶ τὸ θάνατό τους μεγαλώνουν τὴ γῆ. Κι ἂν ἄφηνες νὰ περάσουν δέκα χρόνια καὶ νὰ μετρήσῃς τὸ αὐξανόμενον ἔδαφος, θὰ μποροῦσες νὰ καταλάβῃς πόσον ἡ γῆ ηὔξησε γενικῶς καὶ πολλαπλασιάζοντας θὰ ἰδῇς πόσο θᾶναι αὐξημένη σὲ χίλια χρόνια». Ἂν χαίρεσαι διὰ τὴ ζωή, διὰ τὴ γῆ ποὺ κατοικεῖς, πῶς δὲν χαίρεσαι διὰ τέτοιαν αὔξησιν ; Μόνον οἱ τυφλοὶ δὲν μποροῦν νὰ ἰδοῦν πόσον ἡ φύσις εἶναι ὡραία. Νὰ περιφρονῇ κανεὶς τὴ φύσιν εἶναι ἁμαρτία, εἶνε τι παρὰ φύσιν. Μπορεῖ νὰ σᾶς λυπήσῃ ἡ σκέψις πὼς διὰ τὴν εὐημερία, μερικῶν εἰδῶν, ἀπὸ ἀναπόφευκτη ἀνάγκη γίνεται ἡ θυσία μερικῶν ἄλλων ἁπλουστέρων. Δὲν ἔκαμεν ἡ φύσις νὰ ζῇ ἕνα ζῶον ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ ἄλλου. Ἂν μιὰ φωνὴ ἀπειλεῖ νὰ βγῇ ἀπὸ τὴν καρδιὰ ἐναντίον τῶν νόμων τῆς φύσεως, κρατῆστε τον. Ἔτσι ἔκανε ὁ Δὰ Βίντσι μὲ λίγο κόπο, γιατὶ καὶ στὰ κακὰ παιχνίδια τῆς φύσεως ἔβλεπε μιὰν ἀρχὴν ζωῆς κι ἔλυε τὰς ἀμφιβολίας μὲ ὑπερβολικὴν εὐκολίαν, μὰ βέβαια δὲν μποροῦμε αὐτὸ νὰ τὸ κατορθώσουμεν ὅλοι.

*

Ὁ Δὰ—Βίντσι δὲν ἔζησεν ἀδιάκοπα στὴ μοναξιά. Δὲν φαίνεται τὸ ἔργον του νᾶναι γέννημα τῆς ἐρημικῆς παρατηρητικότητος τῶν φυσικῶν πραγμάτων. Καθὼς δίδασκε μ' ἀγάπη τοὺς μαθητάς του, ἄφηνε καὶ τὸν ἑαυτό του νὰ διδάσκεται ἀπὸ τοὺς πιὸ ἄξιους φίλους, καὶ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους ἐπιστήμονας. Καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους ἁπλοϊκοὺς ζητοῦσε νὰ μαθαίνῃ κάτι.

Ὁ Δὰ—Βίντσι ἄφηνε ν' ἀγνοοῦν τοὺς θυσαυροὺς τῶν γνώσεών του μεγάλοι καὶ μικροὶ καὶ νὰ ὀνομάζουν τὰς ἐρεύνας του : «τρέλλες» Ζητᾶ παντοῦ γαλήνη. Ἀγαπᾶ τὴν ἥσυχη ζωή. Ἀφήνει τοὺς ἄλλους νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν πατρίδα. Αἱ μικρὲς κοτοικίες συνήθειζε νὰ λέῃ μαζεύουν τὸ μυαλὸ καὶ αἱ μεγάλες τὸ διώχνουν.

Στὴν Παβία μποροῦσε ν' ἀφιερωθῇ ἐντελῶς εἰς τὰς βαθείας μελέτας του. Στὸν καλλιτέχνη ταιριάζει ἡ μοναξιά. Κοιτάξετε πόσον ὠφέλησε τὸν Giotto ποὺ γεννήθηκε «σ' ἐρημικὰ βουνά». Ἂν εἶσαι μόνος σου, ἀνήκεις ὅλος στὸν ἑαυτό σου. Δὲν θὰ αἰσθανθῇς ἐλεύθερος, ἂν δὲν εἶσαι μόνος. Ἡ μοναξιὰ εἶναι ἡ τροφὴ τῆς διανοίας.

Εἰς τὲς ἀτελείωτες βραδυές, ἐνῶ ἡ νύχτα ἔχει

*) Τέλος.

Ἡ ἀρπίστρια **Καίτη Πρωτοπαπᾶ.**

προχωρήσει ὅταν ὅλα γύρω σιγοῦν, ὁ Δά—Βίντσι ἀγαπᾷ νὰ συγκεντρώνῃ τὰς σκέψεις του στὸ χαρτί. Ἀπὸ τὲς νυχτερινὲς σκιὲς βγάζει φῶς. Στὸ λυκόφως, σὰν εἶνε ἄσχημος καιρὸς, τὰ γυναικεῖα καὶ ἀνδρικὰ πρόσωπα ἔχουν διὰ τὸν Δά—Βίντσι ξεχωριστὴ γλυκίδα καὶ χάρι.

Δὲν κυλοῦν αἱ ἡμέρες καὶ αἱ νύκτες τοῦ φιλοσόφου ἐκείνου μὲ ἀπόλυτην εἰρήνην. Ἡ τελεία ἡσυχία δὲν εἶνε ἀνθρώπινον πρᾶγμα. Εἶναι ἀνουσία ἡ εὐχαρίστησις σὰν κόποτε δὲν ἔρχεται καὶ ὁ πόνος.

«Νὰ ἐγκύπτωμεν εἰς τὴν ἐργασίαν, διὰ ν'ἀφήσουμε ἀνάμνησιν στὸ νοῦ τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ μὴ περάσῃ ἀπαρατήρητα ἡ ἄθλια ζωή μας». Πράγματι, ἡ ζωή του δὲν ἦταν πάντα ὁδύνη· τοῦτυχαν ἀναποδιὲς τῆς τύχης μεγάλες, ἱκανὲς νὰ καταβάλουν μιὰ ψυχὴ πιὸ ἀδύνατη ἀπὸ τὴ δική του. Μερικὰ ἀπὸ τὰ καλύτερα ἔργα του, ποὺ τὰ δούλεψε καὶ τὰ διόρθωσε μὲ τόσην ὑπομονὴν ἔπεσαν καὶ κατεστράφησαν.

Νὰ προσέχῃ κανεὶς πάντας στὸ καινούργιο, νὰ ζητᾷ ν' ἀλλάξῃ ζωή—εἶναι νόμο τῆς φύσεως. «Διὰ νάχουμε ἥσυχη ζωή, πρέπει νὰ μετριάζουμε τὰς σκέψεις μας». «Τὸ πιὸ καλὸν εἶναι νὰ κατέχουμε τὸν ἑαυτό μας». Ἀπὸ μίαν ἰδιοτροπίαν τῆς φύσεως εἴμεθα διατεθειμένοι νἀγαπήσουμε περισσότερο τὴν ψυχικὴ τραγωδία, παρὰ τὴν γιορτινὴ καὶ ἤρεμη Μᾶς ἐνδιαφέρουν πιὸ πολὺ τὰ κύματα φουρτουνιασμένης θάλασσας, ἀπὸ τὴν ἀπέραντην γαλήνην τῆς ἡσυχης θάλασσας.

Ὁ Δά—Βίντσι εἰς τὰς ἐρεύνας του διὰ τὸν ἄνθρωπον. ἀνεγνώριζεν ἕνα ὅριον ποὺ θἄταν τρέλλα νὰ τὸ περάσῃ κανείς.

Ὁ Δά—Βίντσι ἀναλύει πάντα τὰς συγκινήσεις του δίχως ταραχὴ καὶ διὰ νὰ μὴ δοκιμάζῃ σκληρὰς ἀπογοητεύσεις, ὑπαγορεύει στὸν ἑαυτό του καὶ στοὺς ἄλλους πράγματα φρόνιμα γιὰ τὴ ζωή.

Μπροστὰ σ'ἕνα Θεὸν γνήσιον, μὲ ἀνθρώπινες ἀδυναμίες, ὁ Δά—Βίντσι ἔβαζε τὸν δικόν του πολὺ πιὸ μεγάλο, ποὺ ἡ ψυχή του ἦταν στὴ ψυχή τῆς φύσεως. Σ' αὐτὸν τὸν Θεὸν εἶχε ἀσάλευτη πίστιν ποὺ ἦταν «φῶς ὅλων τῶν πραγμάτων». Ὅπου εἶναι ἀλήθεια, ἐκεῖ ὑπάρχει τὸ θεῖο πνεῦμα.

Ὁ Δά—Βίντσι ἐχαίρετο τὴ ζωή. Ἤξερε νὰ φυλάττῃ τὴν ὑγείαν του ποὺ εἶναι μεγάλο καλό. «Ὅποις δὲν ἐκτιμᾶ τὴ ζωὴ δὲν ἀξίζει νὰ ζῇ—ἔλεγε—Ὅποιος δὲν εὐχαριστιέται ἀπ' ὅσα ἔχει καὶ ἀπὸ τὶς ὀμορφιὲς τοῦ κόσμου, σπαράζει τὴν ἴδια του ζωή».

Ἄλλοι θέτουν σ' ὅλα τὰ ἔργα τους μίαν σκέψιν διὰ τὸν θάνατον.

Ὁ Δά—Βίντσι θέτει σ' ὅλα μιὰ σκέψι γιὰ τὴν ζωή.

Οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι ποὺ ὅπως ὁ Δά—Βίντσι καὶ ὁ Gœthe περνοῦν πριγκηπικὰ σὰν τοὺς Ὀλυμπίους θεούς, στὴ πιὸ ψηλὲς σφαῖρες τῆς φτωχῆς ἀνθρωπότητος, δίχως νὰ τρέμουν, τονιζοντας σοβαροὶ τὶς οὐράνιες ἁρμονίες φαίνονται σ' ὅποιον ἐπαινεῖ, τοὺς κήρυκας τοῦ γενικοῦ πόνου σὰν περίφημοι ἐγωισταί, Εἶναι τόσο μακρὰν ἀπὸ μᾶς, ὑποφέρουν τόσο λίγο. Φαίνονται νὰ μὴ προσέχουν τὰς ἀγωνίας μας. Θὰ τοὺς ἠθέλαμεν πιὸ ἀνθρώπινους καὶ λιγώτερον θείους.

Ὁ Δά—Βίντσι ποῦ εἶχεν ἀνοιχτὰ τὰ μάτια του σ' ὅλα κι' ἔβλεπε πῶς πηγαίνουν τὰ ἐγκόσμια, σ' ἕνα αἰῶνα ἠθικῆς διαφθορᾶς, δὲν μποροῦσε νἄχῃ μεγάλην ἀγάπη στοὺς ἀνθρώπους. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἐφαίνετο σὰν θηρίο, μὲ πιὸ ἄγρια ἔντικτα ἀπὸ τἄλλα ὄντα, ποὺ ἔχει πάντα ζωηρὰν ἐπιθυμίαν, νὰ δίνῃ δυστυχίες, πολέμους κλπ. Διὰ ν' ἀποφύγουν τὸν φθόνον τῶν πολλῶν οἱ λίγοι καλοί, ὑποχρεώνονται νὰ καταφύγουν «σ' ἐρημικὰ μέρη». Οὔτε θαυμάζουμε ἂν ὁ ὁ Δά—Βίντσι σὰν τὸν «ἐλέφαντα» τῶν ἀλληγοριῶν του, εἶχεν ἐκ φύσεως «ἐκεῖνο ποῦ σπάνια στοὺς ἀνθρώπους βρίσκεται, δηλαδή, φρόνησιν, τιμιότητα καὶ ἡσυχίαν» κι' ἠγανάκτησε μιὰ φορὰ σὲ τέτοιον βαθμόν, ὥστε νὰ εὐχηθῇ ν' ἀνοίξῃ ἡ γῆ μιὰ νὰ δεχτῇ τὸν ἄνθρωπο «στὶς ψηλὲς χαράδρες τῶν μεγάλων βαράθρων καὶ σπηλαίων».

Τέτοια αἴσθησις κλειοῦσε στὸ βάθος μίαν ἐπιθυμία νἀνυψώσῃ τὴν καταπατημένην ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν, ὁδηγῶντας αὐτὴν στὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀληθείας, σύμφωνα μὲ τὸ ὀρθὸ παράδειγμα τῆς φύσεως.

Ἐπανελάμβανεν ἀδιάκοπα ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ ἀληθὴς τροφὴ τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος, ὁ μόνος μας πλοῦτος.

Νὰ μὴ ἐμπνέεται κανεὶς ἀπὸ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀρετὴν εἶναι κακὸν καὶ λυπηρόν.

Ἂν ὁ Δά—Βίντσι νόμιζε πὼς ὁ Θεὸς ὑπάρχει στὴ φύσιν καὶ ἐπρόφερε στὸ Εὐαγγέλιόν του σὰν τὸν Σπινόζαν καὶ ἄλλους πολλοὺς ἕνα «Deus sive natura», λίγο μᾶς ἐνδιαφέρει.

Πράγματι, σὰν μιλεῖ διὰ τὴν φύσιν, μᾶς ἐνθυμίζει τὸν Goethe Ἔτσι χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ μαρτύρια καὶ νὰ φέρνῃ ἀνάμεσα ἀπὸ βράχους καὶ ἀγκάθια τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ εἰσχωρῶν στὰ βασίλεια τῆς φύσεως, τῆς διδασκαλίσσης ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, περιγράφων τοὺς ἱεροὺς νόμους τῶν βιβλίων της, εὕβρῆκεν ἡσυχη ζωή...

ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Κατὰ τὴν πρώτην ἐφετεινὴν συναυλίαν τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, δοθεῖσαν εἰς τὰ «Ὀλύμπια» ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Μπουσιεντοῦϊ ἐξετελέσθη ἀψόγως ἡ Συμφωνία τοῦ Δβόρακ, ἱδρυτοῦ τῆς τσεχνικῆς συμφωνικῆς μουσικῆς, ἐκ τῶν καλλιτέρων ἃς ἔχει γράψῃ, τὸ συμφωνικὸν ποίημα τοῦ Φιλανδοῦ Σιμπίλιους μὲ τὸ ὡραῖα λαϊκὰ μοτίβα. Ἡ δ. Τριάντη ἐτραγούδησεν, ὄχι μὲ τὴν συνήθη ἐπιτυχίαν.

—Ὑπὸ ὁμάδος καλλιτεχνῶν τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Μπουσιεντοῦϊ ἤχισαν διδόμεναι εἰς τὸ «Ἀττικὸν» συναυλίαι, μὲ ἠλαττωμένας τιμὰς, τὰς Κυριακὰς τὸ πρωΐ Αἱ δύο πρῶται συναυλίαι, μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἐκτελεσθεῖσαι, περιελάμβανον Σοῦμπερτ, Σαὶν—Σάνς, Μασενέ, Γκρήγκ Στράους, Πουτσίνι ὀλίγον Βάγνερ καὶ ἓν μόνον Ἑλλ. ἔργον, τὴν Ἑλλ. Σουΐταν τοῦ κ Λαυράγκα. Εἰς σόλα ἐνεφανίσθησαν ὁ κ. Ἀχ. Παπαδημητρίου καὶ ἡ ὑψίφωνος τῆς Ὄπερας τῆς Πετρουπόλεως δεσπ. Ἑλένη Κουντούρη, ἡ ὁποία ἔχει ἔντονον φωνὴν καὶ πολλὴν ἔκφρασιν. Αἱ λαϊκαὶ αὐταὶ συναυλίαι συνεκέντρωσαν πολὺν κόσμον, ὅστις ἔδειξε ἰδιαιτέραν προτίμησιν πρὸς τὰ ἐλαφρότερα ἔργα, ὅπως τοῦ Σαὶν — Σάνς καὶ πρὸς τὴν Ἑλλ. σουΐταν

— Ὑπὸ τοῦ παρεπιδημοῦντος κ. Αἰμ. Σπήλιου, διπλωματούχου τοῦ Ὠδείου Γενεύης ἐδόθη συναυλία, recital πιάνου, καθ' ἣν ἐξετέλεσε καὶ τρεῖς ἰδικάς του συνθέσεις.

— Εἰς τὴν ἐν Παρισίοις διαμένουσαν συμπαθεστάτην καλλιτέχνιδα κ. Σπεράντσαν Καλὸ συνέβη λυπηρότατον ἀτύχημα. Ἔπαθεν εἰς τόν ἀνελκυστῆρα σύνθλιψιν τοῦ ποδός της. Τὸ πάθημα δὲν τὴν ἠμπόδισε νὰ λάβῃ μέρος, ἀλγοῦσαν καὶ μὲ τὸν πόδα ἐντὸς γύψου, εἰς συναυλίαν δοθεῖσαν ὑπὲρ τῶν ἑλλήνων προσφύγων.

— Ἐν Παρισίοις ὁ κ. Μαδρᾶς ἐπαρουσίασε τὴν ἐδῶ ληφθεῖσαν ταινίαν τοῦ «Βράχου τοῦ θανάτου» μὲ τὸν τίτλον «Ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν» ὡς καὶ ἀναπαράστασιν κινηματογραφικὴν τῶν προσφύγων ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἔξοδος ἑνὸς λαοῦ».

—Ὁ καλλιτέχνης κ. Λ. Εὐστρατίου ἔδωσε μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας ἐν Παρισίοις recital πιάνου εἰς τὴν αἴθουσαν Erard ὑπὲρ τῶν προσφύγων τῆς Μ. Ἀσίας.

— Ἀνασυσταθεὶς ὁ θίασος τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν μὲ νέον διευθυντήν, τὸν παλαιὸν καθηγητὴν τῆς Δραματικῆς σχολῆς γνωστὸν καλλιτέχνην κ. Ε. Φύρστ, ἤρχισε παραστάσεις τρεῖς τῆς ἑβδομάδος εἰς τὸ Βασιλικόν. Μετέχουν οἱ καλύτεροι τοῦ παλαιοῦ προσωπικοῦ, κ. Ζερβοῦ. δεσποινίδες Κοτσάλη, Μπενηψάλτη, Κανελλοπούλου καὶ οἱ κ. κ. Κοντογιάννης, Δεστούνης, Ροντήρης.

— Εἰς τῶν θεμελιωτῶν τοῦ νεοελληνικοῦ διηγήματος, ὁ Ἀνδρέας Καρκαβίτσας ἀπέθανεν ἐν Ἀμπρουσίῳ, ἔνθα ἀπὸ διετίας διέμενε. Νεώτατος ἤρχισε γράφων διηγήματα ἐπαρχιακά, τὰ ὁποῖα ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν, ἡ μετέπειτα δὲ δημιουργική του ἐργασία τοῦ ἐξησφάλισαν τιμητικὴν θέσιν εἰς τὴν λογοτεχνίαν μας. Ἐκτενέστερον θέλομεν γράψῃ εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος.

—Ὁ ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας κ. Τζουβάρα δι' ἐπιστολῆς του εὐηρεστήθη νὰ ἐκφράσῃ εἰς τὴν «Πινακοθήκην» τὰς εὐχαριστίας του καὶ συγχαρητήρια διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν τῆς δημοσιεύσεως τῆς εἰκόνος τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης τῆς Ρουμανίας κατὰ τὴν στέψιν αὐτῆς.

—Εἰς τὸ ἰσόγειον τῆς Ἀκαδημίας ἐξέθεσε διὰ δεύτεραν φορὰν ἐν Ἀθήναις ἔργα του ὁ Ρῶσσος ζωγράφος κ. Ἀλέξης Γ[illegible], τοπεῖα καὶ τινα διακοσμητικὰ εἰλημμένα ἀπὸ σχέδια ἀρχαίων ἀγγείων. Διακρίνονται διὰ τὸν ἔντονον χρωματισμόν, ἡ τεχνοτροπία του δὲ μετέχει ἰμπρεσιονισμοῦ, κυβισμοῦ καὶ φουτουρισμοῦ. Τὰ θέματά του ἠρύσθη ἀπὸ τὰ ὀρεινὰ ἰδίως τοπεῖα τῆς Ἑλλάδος.

— Ὑπὸ τοῦ Παρισινοῦ οἴκου «Belles éditions» ἐξετέθη ἐν Παρισίοις σειρὰ 12 ἔργων τοῦ ζωγράφου κ, Κογεβίνα τοῦ Ἁγίου Ὄρους, μὲ πρόλογον τοῦ κ. Ντήλ.

Ὁ Καλοκαιρίνειος διαγωνισμὸς παρετάθη μέχρι τοῦ τέλους Ἰανουαρίου.

— Εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦ «Συνδέσμου Ψυχαγίας Πολεμιστῶν» ὑπεβλήθησαν τέσσαρα ἔργα. Ἐκ τούτων ἓν ἀπεσύρθη πρὸ τῆς κρίσεως, ἄλλο ἀπεκλείσθη ὡς μὴ ἀνέκδοτον, τὰ δὲ δύο ἄλλα, ἐκ τοῦ μετόπου προερχόμενα, δὲν ἐπλήρουν τοὺς ὅρους τοῦ διαγωνισμοῦ, οὐδὲ ἀντιπεκρίνοντο εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τῆς ψυχαγωγίας, ἀλλ' ἦσαν κυρίως καθηκοντολογίας ἐγχειρίδια. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν κ. κ. Κουρτίδου, Καλογεροπούλου, Πετιμεζᾶ (Λαύρα) ὡς εἰσηγητοῦ καὶ τῆς κ. Τριανταφυλλίδου.

— Εἰς τὰ «Ὀλύμπια» ἐδόθη ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς παροικίας συναυλία ὑπὲρ τῶν προσφύγων, ἧς εὐμενῶς μετέσχεν ἡ διπλωματοῦχος καλλιτέχνις τῆς ἅρπας δεσποινὶς Καίτη Πρωτοπαπᾶ.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου διευθυντοῦ τῆς Ριζαρείου σχολῆς ***Οἱ νέοι μάρτυρες.*** Κατ' ἀνατύπωσιν ἐκ τοῦ Πανελληνίου Λευκώματος τῆς Ἐθνικῆς Ἑκατονταετηρίδος.

Δημ. Μπαλάνου. Ἡ πολυτέλεια κατὰ τοὺς χρόνους τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Σελ. 23 Ἐν Ἱεροσολύμοις 1922. Ὁ διακεκριμένος θεολόγος ἐξέδωκεν ἐτέσης ἐνδιαφέρον ἔργον περὶ Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου.

R. Gardiner. ***Ἡ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας*** καὶ ἡ ἕνωσις τῆς Χριστιανωσύνης. Τοῦ αὐτοῦ. Τίνι τρόπῳ δύναται ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς ἑνότητος. Ἐξεδόθησαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατ' ἀνατύπωσιν ἐκ τοῦ «Ἐκκλ. Φάρου».

Ἐξεδόθη. εἰκοστὸν ἤδη ἔτος, τὸ ***Ἐγκυκλοπαιδικὸν Ἡμερολόγιον*** Βρεττοῦ, ἐπιμελείᾳ τῶν κ. κ. Βρατσάνου καὶ Κολλάρου, διὰ τὸ ἔτος 1923. Περιέχει ὅπως πάντοτε ἐνδιαφέρουσαν ὕλην, ἐπιστημονικὴν ἰδίᾳ καὶ ἱστορικήν, ποικίλας πληροφορίας, περίεργα κτλ. Τιμὴ τοῦ χρυσοδέτου ἀντιτύπου δρ 14.

Τρία νέα τομίδια τῆς Μικρᾶς Βιβλιοθήκης Μ. Ζηκάκη ἐξεδόθησαν, παρέχοντα ἐκλεκτὰ ξένα διηγήματα : Μοντεσκιὲ Ὁ ναὸς τοῦ Ἔρωτος.—Φανταστικὰ διηγήματα, Ποῦσκιν. Μεριμέ, Δουμᾶ—Φερράρ. Τὰ μαραμένα χέρια.

Ὑπὸ τοῦ ἐν Κ)πόλει ἰατροῦ διευθυντοῦ τοῦ «Ἱπποκράτους» καὶ συγγραφέως πλείστων περὶ ὑγιεινῆς ἰδίᾳ καὶ ψυχιατρικῆς μελετῶν κ. ***Μ. Μωϋσείδου*** ἐξεδόθη ὑπὸ τὸν τίτλον ***Ἡ γυνὴ*** ἔργον, ἐν ᾧ ἐρευνᾶται τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς γυναικὸς καὶ ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ α' αὐτοτελὲς τεῦχος τῆς ἐξ 7ἐν ὅλῳ βιβλίων ἀποτελεσθησομένης «Ὑγιεινῆς βιβλιοθήκης τῆς Γυναικός», λίαν χρησίμου.

Ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις ἐν τόμῳ πέντε διηγημάτων τοῦ ἐν Ζακυνθῳ γνωστοῦ λογίου κ. Α. Ἀβδούρη. φερόντων τίτλον ἑνὸς ἐξ αὐτῶν—ἡ «Κληρονομία.»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Mercure de France 15 Δεκεμβρίου 1922. Περιέχει μελέτας, ἐν αἷς περὶ Ναζαρέτ, περὶ κρίσεως τῆς κριτικῆς, περὶ τοῦ νόμου τσῦ Λύντς, ἀνέκδοτα ποιήματα τοῦ Γκὺ δὲ Μωπασσάν. Ἐν τῷ αὐτῷ τεύχει δημοσιεύεται ἡ τριμηνιαία Ἐπιθεώρησις τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Ἀστεριώτου (Phileas Lebesque) γραφοντος διὰ τὰ εἰς τόμον ἐκδοθέντα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκλεκτὰ ἔργα» ποιήματα τοῦ κ. Παλαμᾶ τὰ μεταφρασθέντα εἰς τὴν Γαλλικὴν ὑπὸ τοῦ κ. Clément καὶ διὰ τὰς νεωτέρας ἐκδόσεις πρωτοτύπων ἑλλ. ἔργων — τὰ Φιλολογικὰ πορτραῖτα τοῦ κ. Ταγκοπούλου, τὰ Τραγούδια τῆς Μυρτιώτισσας, τὰ Καταλόγια τοῦ κ. Οἰκονομίδου, τὰς «Ἐκλεκτὰς σελίδας» τοῦ κ. Π. Νιρβάνα καὶ διὰ τὸ «Τί σκέπτομαι» τοῦ κ. Δ. Καλογεροπούλου.

— Ἐπανέλαβε τὴν ἔκδοσιν της ἐν Παρισίοις ἡ «Isis», ἡ μηνιαία φιλολογικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἐπιθεώρησις, ἡ διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ μονίμως ἐγκατεστημένου λογίου κ. Α. Παρθένη. τοῦ γνωστοῦ εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Ary Rendé Yvermont. Τὸ τεῦχος τοῦ Δεκεμβρίου περιεχει ἐκλεκτὴν καὶ ἀξιανάγνωστον ὕλην Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρ' ἡμῖν ἀντὶ φρ, 20 ἐτησίως.

«*Ἀνάπλασις*» Διευθ. Ι. Παπαδόπουλος. Ἡ ὑπὸ 35 ἐτῶν συνεχῆς ἔκδοσίς της καὶ ὁ σκοπός της ὅπως χειραγωγῇ τὴν κοινωνίαν εἰς τὰς ὑγιεῖς ἀρχάς, τὴν καθιστοῦν ἀπαραίτητον οἰκογενειακὸν ἀνάγνωσμα.

«*Κοινότης*» Πολιτικὴ ἐπιστημονικὴ ἐπιθεώρησις μὲ σκοπὸν τὴν ἔρευναν τῶν σοβαρωτέρων ζητημάτων, ἀναγομένων εἰς τὴν πολιτικὴν διαπαιδαγώγησιν καὶ οἰκονομικὴν ὀργάνωσιν τοῦ λαοῦ, διὰ τῆς Κοινότητος, οὐχὶ τῆς κρατικῆς ἀλλὰ τῆς ἀνεπισήμου ιῆς ὑφισταμένης ἀπὸ πολαιοτέρων χρόνων. Διευθυντὴς Ντῖνος Μαλοῦχος.

Ἓν περιοδικὸν καὶ μία ἐφημερὶς ἤρχισαν ταυτοχρόνως ἐκδιδόμεναι ἐν Κερκύρᾳ. Ὁ *Ὀρφεὺς* δεκαπενθήμερος φιλολογικὴ ἐπιθεώρησις ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Π Μαρτίνη καὶ τὸ «*Ἐμπρὸς*» ἑβδομαδιαία πολιτικὴ ἐφημερὶς διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ κ. Φ. Λαμπρινοῦ.

«*Θησαυρὸς*» Ἑβδομαδιαῖον περιοδικὸν εἰς σχῆμα βιβλίου, ἐγκυκλοπαιδικὸν, μὲ ποικιλίαν ὕλης διδακτικῆς καὶ τερπνῆς. Τὸ εὐθυνότερον περιοδικὸν λόγῳ πυκνότητος περιεχομένων. Κατάλληλον διὰ πᾶσαν κοινωνικὴν τάξιν καὶ πᾶσαν ἡλικίαν. Εκδίδεται ὑπὸ ὁμάδος δημοσιογράφων.

«*Ἐγγὺς καὶ Ἄπω Ἀνατολὴ*», Διευθυντὴς Πολ. Λεκός. Ἐπιθεώρησις οἰκονομολογικὴ μὲ ἐκλεκτὸν ἐπιτελεῖον συνεργατῶν, Ἑλληνιστὶ καὶ Ἀγγλιστὶ συντασσομένη

«*Ἀγγελιαφόρος*». Ἐφημερὶς φεμινιστική, ἧς κυριώτερος συντάκτης ἐκ τοῦ ἀφανοῦς εἶνε ὁ κ. Πλάτων Δρακούλης.

— Ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βιβλιοπωλείου τῶν ἀδελφῶν Κασιγόνη ἤρξατο ἐκδιδόμενον μηνιαῖον *Βιβλιογραφικὸν δελτίον*, ἐν ᾧ ἀναγράφονται αἱ νέαι ἐκδόσεις ἑλληνικῶν βιβλίων.

Ὑπὸ τοῦ βιβλιοπωλείου «Ἑστίας» Ι. Κολλάρου

Ἐξεδόθη

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Πολεμικὰ διηγήματα 1897—1912—1921

Πωλεῖται ἀντὶ δρ. 4

«ΤΙ ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ»

Κρίσεις τοῦ Παρισινοῦ Τύπου.

«M. D. Calogéropoulos a concentré ingenieusement sous forme de pensées, des trésors de veritable sagesse. Roïdis, l'ironie en moins. On lira ces pages avec fruit.»

«Mercure de France» Dem. Asteriotis

L'auteur de «Ti Sceptomai» M. Kalogéropoulos nous intéresse doublement parce que d'abord imbus des prinçipes de la sagesse des philosophes antiques et en second lieu en sa qualité de Directeur de la belle et artist; que revue litteraire «Pinacothiki», qu i vient d' entrer dans sa vingt-deuxiéme année d' existance ce qui constitue pour un periodique un joli bail de vie surtout dans uu pays si fécond en événements politiques. M. Kalogeropoulos est un excellent ecrivain et â la reception de nouvelles œuvres, je me prepose de la faire connaître plus amplement aux lecteurs d' «Isis». Dans son «Ti Sceptomai» on lit des pensées comme celle ci:....»

Revue «Isis». Ary Rénédʼ Yvermont.

Ce que je pense; Du ciel et de la terre. Recueil de reflexions delicieusement spirituelles sur toutes les questions qui peuvent se poser â l'esprit humain et auxquelles d'humour peut donner une réponse originale et amusante. Dêtachons une de ces remarques, pour dire de suite qu'elle n'est quère applicable au livre en question: «Bien de livres ressemblent â des tembeaux. Conme eux, ils restent toujours fermés».

«Le Journal des Hellènes». Paris.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Μεγεθύνσεις φωτογραφίας τοῦ νέου Βασιλέως, ἐγκριθείσης ὑπὸ τῆς Α. Μ. Τιμὴ δρ. 20 μόνον. **Εὐκαιρία** διὰ γραφεῖα καὶ καταστήματα. Ζητοῦνται ἀνταποκριταὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας.

Φωτογραφεῖον Α. Σακκελαρίου

ὁδὸς Ἑρμοῦ καὶ Νίκης 10.